Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1.50 šil., mesečna naročnina 5 šilingov P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXVI. Celovec, petek, 3. december 1971 Štev. 48 (1533)

STUDIJSKA KNJIŽNICA RAVNE na Kor.

Poslanec Hanzi Ogris v deželnem zboru:

K evropski zrelosti spada tudi rešitev manjšinskega vprašanja v naši deželi

Ta teden je koroški deželni zbor obravnaval osnutek proračuna za leto 1972, o katerem smo obširneje v našem listu že poročali. Razprava je bila pri nekaterih vprašanjih precej ostra, vendar so se duhovi vedno spet pomirili in končno so bili posamezni deli proračuna sprejeti z glasovi vseh treh v deželnem zboru zastopanih strank, ki so tako soglasje dosegle že pri predhodnem obravnavanju v proračunskem odboru.

Med razpravo o kulturni politiki je bilo precej obširno govora tudi o manjšinskem vprašanju, h kateremu je zavzel izčrpno stališče predvsem slovenski socialistični poslanec Hanzi Ogris.

Uvodoma je deželni poslanec Hanzi Ogris spomnil na pisanje dunajske Presse, ki je skoraj točno pred enim letom pod naslovom „Državna pogodba na preizkušnji" zavzela stališče k problemu koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov ter zapisala, da se v času, ko se politične, verske in rasne manjšine po vsem svetu zavzemajo za svoje pravice in gredo celo na barikade, pač ni čuditi, da tudi v Avstriji jezikovne manjšine zahtevajo v državni pogodbi in v zvezni ustavi zagotovljena jim jamstva za njihov nadaljnji obstoj. To je bilo po znanih emocijah v zvezi z raznimi dogodki okoli 50-letnice koroškega plebiscita in kratko pred kontaktnimi razgovori med zvezno vlado ter predstavniki dežele in slovenske narodnostne skupnosti.

„Medtem je minilo leto dni," je potem naglasil poslanec Ogris, **„in naj mi bo kot pripadniku slovenske narodnostne skupnosti dovoljeno, da v tem visokem domu v okviru proračunske razprave znova opozorim na ta problem. Ne nazadnje zaradi tega, ker menim, da bi spričo poravnave stoletnega spora z Italijo in zlasti po razveseljivi ureditvi konflikta zaradi Južne Tirolske bilo primerno, da bi našli rešitev tudi tega problema. Naj bo namreč stališče do manjšinskega problema kakršnokoli, gre vendar za problem, ki v interesu evropske zrelosti naše dežele in države zahteva skorajšnjo zadovoljivo rešitev."**

Potem je priznal, da je bilo v zadnjem letu ugodeno nekaterim zahtevam slovenske narodnostne skupnosti, kar je z zadovoljstvom vzel na znanje tudi velik del manjšine. Omenil je pričetek gradnje zvezne gimnazije za Slovence, podelitev pravice javnosti slovenski kmetijski strokovni šoli ter dodelitev subvencij za izobraževalne namene obema osrednjima organizacijama koroških Slovencev s strani ministrstva za pouk in umetnost, prav tako pa tudi podpore raznim slovenskim kulturnim organizacijam in ustanovam s strani koroške deželne vlade. Pri tem je izrazil prepričanje, da je tako pospeševanje s strani deželne vlade predvideno tudi v proračunu za leto 1972, posebej pa poudaril, da **enakopravnost oz. enako obravnavanje manjšine vendar še ne zadostuje, kajti zaščita manjšine že po naravi stvari zahteva več, namreč močnejše kulturno in gospodarsko pospeševanje šibkejšega.**

„Kljub prizadevanjem in pozitivnim namenom koroške deželne politike vse do danes ni uspelo doseči zadovoljive rešitve nedvomno zapletenega manjšinskega problema," je ugotovil poslanec Ogris. **„To pa ni služilo miru v naši deželi, marveč je — kakor vsi vemo — v zadnjih mesecih privedlo do akcij, s katerimi naj bi očitno bila poudarjena želja, da problema manjšine ni mogoče obravnavati z obotavljajočim odlašanjem in čakanjem, marveč je treba v tej zadevi čimprej najti velikopotezno in široko, za manjšino sprejemljivo rešitev."**

Nisem zagovornik dvomljivih akcij — je nadaljeval — in v njih tudi ne vidim pripravnega sredstva za reševanje vprašanja, ki je tako obremenjeno z emocijami kot vprašanje slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Če je bilo namreč to vprašanje že vedno težavno, potem je v zadnjih letih postala rešitev le še težja. Kakor večinski narod v deželi, tako je tudi slovensko govoreče prebivalstvo na Koroškem podvrženo strukturnim spremembam. Stara klasično-statična agrarna struktura je v razkroju in nastaja nova, moderna in mobilna konzumna, deloma pa tudi industrijska družba; na zemljiško posest in zemljo vezano in prostorninsko-statično kmetijsko prebivalstvo tudi na južnem Koroškem zamenjuje moderna, napredna družba. Le-ta pa ni več v starem smislu vezana na določen kraj, marveč v stalnem gibanju za boljšim delovnim mestom, za boljšimi možnostmi izobrazbe in za bogatejšim udejstvovanjem v prostem času.

„To velja za večino enako kot za manjšino, kateri morajo biti zato pristoječe pravice zagotovljene na celotnem področju njenega življenja in delovanja. To poudarjam zlasti z ozirom na načrtovano novo ureditev občinske strukture, katere potrebe tudi slovenska manjšina nikakor ne zavrača. Vendar pa hoče in zahteva, da bodo njene posebnosti in pravice kot narodnostne skupnosti priznane in spoštovane tudi po izvedbi nove ureditve občinske strukture in spremembe šolskih okolišev."

Govornik je dejal, da je pod temi vidiki rešitev manjšinskega vprašanja nedvomno težja, ker ne sme biti starodavna in običajna, marveč mora biti prilagojena novim strukturam, novim življenjskim oblikam manjšine. Tukaj ni mogoče dajati splošnega recepta za rešitev — je poudaril poslanec Ogris — in tudi ne bi želel ponavljati znanih odprtih vprašanj slovenske manjšine, ki čakajo na pravično rešitev. Eno pa je vsekakor jasno, otresti se moramo starih klišejskih predstav ter iskati in ubrati nova moderna pota. Izrazil je soglasje z zunanjim ministrom dr. Kirchschlägerjem, ki je ob koncu uradnega obiska zveznega prezidenta v Italiji pred novinarji izjavil, da „življenjskih oblik manjšine ni mogoče zavarovati zgolj s paragrafi", vendar pa, kakor je menil poslanec Ogris, tudi ne brez paragrafov.

„Vem, da manjšinska zaščita po ustavi ne sodi v pristojnost dežele, marveč je zadeva države," je izjavil poslanec Hanzi Ogris. „Toda koroški deželni zbor se je že večkrat bavil s tem vprašanjem, kar po mojem ni le njegova pravica, pač pa tudi dolžnost, da se bavi z vprašanji, ki zadevajo deželo Koroško in njeno prebivalstvo. Zato danes spet pozivam vse v tem visokem domu zastopane stranke, da pošteno in konstruktivno sodelujejo pri reševanju tega vprašanja in s tem pristojnim zveznim ustanovam nudijo gotovo zaželjeno podporo.

Kam vodi zamudno reševanje oz. nereševanje problemov narodnih, verskih in rasnih manjšin, o tem ne pričajo le dogodki na Irskem, Cipru in v drugih deželah, marveč smo podobnim problemom, sicer v milejši obliki, priče tudi na Koroškem. Gnusni dogodki v Žrelcu in v drugih krajih naše dežele gotovo niso izraz avstrijske demokracije in kulture. Prepričan sem, da ni nobenega med nami, ki takih dogodkov ne bi odklanjal in obsojal.

Pred enim letom sem tukaj poudaril, da je znosno rešitev tega vprašanja mogoče iskati in doseči le v sodelovanju s prizadeto manjšino samo, ki svoje probleme in težnje gotovo najbolje pozna. Kot pripadnik manjšine, ki poznam njene probleme, lahko zagotovim, da se le-ta zavzema za zmerno in spravno pot ter je pripravljena konstruktivno prispevati k sprejemljivi rešitvi. Po drugi strani pa manjšinsko vprašanje po mojem ni le problem manjšine, marveč prav tako ali še veliko bolj tudi problem večine, kajti njegova rešitev zahteva na strani večinskega naroda določen pogum in predvsem razumevanje.

V zadnjih tednih smo bili priče, kako je v Italiji v tej smeri prišlo do pozitivnih sprememb v miselnosti večinskega naroda. Naša dežela stoji pred nalogami pogumne nove ureditve starih struktur; naša dežela je v prostoru Alpe-Jadran dosegla velike uspehe na področju dobrososedskih odnosov med sosednjimi pokrajinami. Zvezna vlada in mi vsi si prizadevamo, da bi napravili našo domovino Avstrijo zrelo za Evropo, ki jo sestavljajo različni narodi in narodnosti in ki je zgrajena na njih raznolikosti. K evropski zrelosti pa spada tudi rešitev manjšinskega vprašanja v naši deželi. Pojdimo tudi tukaj pogumno na delo, saj pravica in pravičnost nista deljivi in nikdar ne moreta biti odvisni od števila tistih, ki so na stvari zainteresirani, kajti naša skupna domovina nam mora biti vsem enako vredna!"

Konferenca SZDL Slovenije:

V odnosih s sosedi

zlasti skrb za narodne manjšine

Prejšnji teden je bila v Ljubljani seja republiške konference SZDL Slovenije, za katere predsednika je bil ponovno izvoljen Janez Vipotnik.

V svojem referatu o glavnih nalogah socialistične zveze v prihodnjem obdobju je predsednik Vipotnik naglasil, da je Slovenija sredi prelomnega obdobja svojega razvoja, ko jo ustavne spremembe vodijo na nova pota pri uveljavljanju suverenosti naroda.

Posebej je Janez Vipotnik govoril tudi o vlogi Slovenije pri dejavnosti zunanje politike Jugoslavije in pri tem poudaril avtonomno funkcijo republik tudi na tem področju. Dejal je, da je bila Slovenija v zadnjem času zelo dejavna zlasti v navezovanju in poglabljanju stikov s posameznimi političnimi silami sosednjih držav Italije, Avstrije in Madžarske. V teh stikih je prvenstveno mesto dajala ne le splošnim političnim vprašanjem meddržavnih odnosov, pač pa tudi vprašanjem slovenskih narodnih manjšin v teh državah in vprašanjem obmejnega sodelovanja.

Ta vprašanja — je poudaril predsednik Vipotnik — bodo morala biti v bodoče še bolj kot doslej v ospredju v delu zveznih organov in meddržavnih odnosov, da bodo deklaracije in dogovori o položaju in vlogi teh skupnosti čimprej uresničene.

Deželni glavar Sima:

Manjšinska vprašanja

še niso v celoti rešena

Med proračunsko razpravo v deželnem zboru je poleg poslanca Hanzija Ogrisa (katerega izvajanja posebej objavljamo) zavzel k manjšinskemu vprašanju stališče predvsem tudi deželni glavar Sima. Izrecno je poudaril, da ne sme biti vedno le govora o dobrem sosedstvu, marveč so potrebna tudi dejanja, kajti nikakor ni res, da bi bila rešena že vsa vprašanja. Opozoril je na določila člena 7 državne pogodbe in posebej omenil dvojezične krajevne napise, ki prav tako niso urejeni in ki jih manjšina upravičeno zahteva.

Ostro je obsodil nacionalistične izpade in v tej zvezi dogodke v Žrelcu (kjer je bilo partizansko grobišče že trikrat oskrunjeno — op. ured.) imenoval „svinjarijo". Nadalje je izjavil, da se Koroška v manjšinskem vprašanju zavzema za načelo priznavanja, vendar odločno odklanja ugotavljanje manjšine, ker le-to za manjšino ni sprejemljivo. Iskali in našli bomo sporazumno rešitev, je naglasil deželni glavar Sima in menil, da je pri izpolnjevanju manjšinskih zahtev treba biti širokogruden. To seveda zahteva veliko moči pri večini, zahteva pa tudi uvidevnost manjšine za možnosti večine.

V primerjavi s prejšnjimi leti sta bila v manjšinskem vprašanju precej bolj zmerna celo tudi govornika FPÖ Geringer in Silla, čeprav seveda nista mogla mimo zahteve po ugotavljanju manjšine. Na „svarilo" poslanca Geringerja, da manjšini ne bi smeli priznati preveč ugodnosti, pa je socialistični poslanec Guttenbrunner podobno kakor prej že poslanec Ogris odgovoril, da manjšina nasprotno potrebuje večjo podporo, če se hoče obdržati in uveljaviti poleg večine.

BojanLubej

novi generalni konzul

Te dni bo nastopil svoje službeno mesto v Celovcu novi jugoslovanski generalni konzul Bojan Lubej. Pred odhodom na novo službeno mesto je obiskal najvišje predstavnike Slovenije, s člani skupščinske komisije za vprašanja mednarodnih odnosov pa je razpravljal o sodelovanju med Jugoslavijo in Avstrijo s posebnim ozirom na položaj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

Sicer pa je novi generalni konzul dober poznavalec tukajšnjih razmer, saj je bil dolga leta predsednik komisije za manjšinska in izseljenska vprašanja ter mednarodne zveze; prav tako pa se je s temi problemi bavil tudi kot poslanec in kot član izvršnega sveta SR Slovenije.

Zato smo prepričani, da bomo pri njem našli razumevanje za naše težnje in mu želimo veliko uspehov na novem delovnem položaju.

Novo obrtno pravo

in problematika njegovega uveljavljanja

Kar je v gospodarskem razvoju naše države potrebno že precej let, počasi le postaja resnica. Obrtno pravo (Gewerbeordnung) bo postavljeno na nove temelje in prilagojeno pogojem industrijske družbe. Nova določila obrtnega prava bodo zamenjala tista, ki so stara že dobrih 110 let, saj so bila uveljavljena s cesarskim patentom že 20. decembra 1859.

V ministrstvu za trgovino, obrt in industrijo, ki je pristojno za izdelavo in predlog osnutka novega obrtnega prava, imajo zdaj polne roke dela. Zaključena je bila namreč razprava o osnutku v pristojnih ustanovah, ki jih obrtno pravo prizadene; to so zlasti zvezna gospodarska zbornica, svet delavskih zbornic in konferenca kmetijskih zbornic. Te in še nekatere druge ustanove so zavzele stališče do predloženega prvega osnutka, ki ga je razposlal minister Staribacher.

Uradniki ministrstva imajo sedaj nalogo, da najdejo kompromise med obilico teh stališč (ki obsegajo skupaj več kot 3000 strani) in jih po potrebi vnesejo v nadaljnji osnutek, ki ga namerava minister v prvih tednih prihodnjega leta predložiti ministrskemu svetu, od koder naj bi potem prišel v parlament v razpravo in sklepanje. Minister računa, da bo dobil osnutek pristanek vseh frakcij parlamenta in da bo kot zakon začel veljati 1. januarja 1973.

Med obilico določil sedanjega obrtnega prava so v središču zanimanja zlasti štiri določila, ki naj bi jih novi zakon spremenil. To so:

- odprava ugotavljanja, če je podjetje, ki je zaprosilo za koncesijo, lokalno potrebno;
- olajšave v predpisih za dosego obrtnega dovoljenja;
- razširitev pravic za izvajanje dodatne sorodne obrti;
- status zadružništva v novem obrtnem pravu.

Medtem ko gre pri prvih treh določilih v bistvu za to, da se poenostavi postopek za dosego in izvajanje obrtnega dovoljenja ter se uzakoni novejša praksa podeljevanja obrtnega dovoljenja, je vprašanje statusa zadružništva v novem obrtnem pravu slej ko prej sporno vprašanje. Sporno je to vprašanje zlasti v pogledu na kmetijsko zadružništvo, ki po sedanjem obrtnem pravu uživa določene in v glavnem upravičene privilegije.

Ti privilegiji so že dolga leta trn v peti zvezni gospodarski zbornici, ki je proti njim vedno spet rovarila. V novem obrtnem pravu hoče doseči odpravo pravice zadrug do kooperacije z nečlani in pravice udeležbe na kapitalnih družbah. Doslej v tem pogledu med prizadetimi partnerji ni prišlo do kompromisa. Da bi premostil obstoječi prepad, je minister Staribacher pripravil naslednji kompromis: Zadruge obdržijo v novem obrtnem pravu svojo strukturo in privilegije, če so organizacije samopomoči; če pa svojo dejavnost razširijo in postanejo podjetja, ki delajo na dobiček, so podvržene obrtnemu pravu in izgubijo dosedanje privilegije. Kakor doslej izgleda, bo glede bodočega statusa zadrug v novem obrtnem pravu obveljala ta formulacija.

Nerešena je tudi zahteva sveta delavskih zbornic, ki gre za tem, da bo novo obrtno pravo razločevalo med obrtno in industrijsko dejavnostjo. Pri tem se delavske zbornice opirajo na obstoječe razlike pri zaslužkih delavcev v obrtnih in industrijskih podjetjih. V sklop nerešenih vprašanj sodi končno tudi zahteva konference kmetijskih zbornic, po kateri strojni krožki, pravice do kakršnegakoli požlahtnjevanja in vnovčenja svojih pridelkov ter razne oblike pomoči v soseščini ne smejo biti vezane na določila obrtnega prava.

Vendar bodo vsa ta vprašanja gotovo lažje razčiščena kot vprašanje statusa kmetijskega zadružništva. Tu namreč bo morala tudi ÖVP z resnico na dan. Ves čas, odkar je govora o novelizaciji obrtnega prava, ta ni mogla biti uresničena samo zaradi tega, ker se zaradi statusa zadružništva nista mogla zediniti Bauernbund in Wirtschaftsbund, oba osnovna stebra ÖVP. Ob predlogu rešitve, kakor jo je sedaj formuliral minister Staribacher, skoraj nimata več druge alternative, kot da na to formulacijo pristaneta. Drugače se v parlamentu ne bosta mogla izogniti odprtemu konfliktu, ki bi ÖVP samo škodoval, ker bi prikriti razkol med Bauernbundom in Wirtschaftsbundom le še povečal — to pa nikakor ne bi odgovarjalo konceptu notranje konsolidacije, za katero stremi sedanje vodstvo ÖVP. *(bl)*

Veleblagovnica v Ljubljani

ki sodi med največje v srednji Evropi

Le nekaj dni pred državnim praznikom so na ploščadi Trga revolucije, ki bo že v bližnji prihodnosti pomenil s svojo urbanistično in arhitektonsko zasnovo pravi center Ljubljane, odprli novo veleblagovnico. Gre za najsodobnejšo blagovno hišo ne le v Sloveniji in Jugoslaviji, marveč sploh v srednji Evropi. Lastnik je trgovsko podjetje Emona, ki že vrsto let sodi med velikane jugoslovanske trgovine, imenuje pa se nova veleblagovnica „Maximarket" (kakor da bi bilo domače slovensko ime premalo „reprezentativno"!).

Nova veleblagovnica ima 24.000 kvadratnih metrov površine, od tega je 10.000 kvadratnih metrov namenjenih prodajnim prostorom, 4000 m² gostinskemu delu, ostale površine pa služijo za skladišča, hladilnice in pisarne.

V petih prodajnih nadstropjih (dve pod zemljo, ostala tri na „dnevni svetlobi") so zastopani skoraj vsi vodilni jugoslovanski proizvajalci z velikimi količinami najrazličnejšega blaga in najkvalitetnejšimi izdelki. Blagovno ponudbo dopolnjujejo še poslovni partnerji Emone iz 23 tujih držav, kar dovolj jasno kaže, da je Ljubljana s tem dobila res največjo in najsodobnejšo veleblagovnico.

Ob teh podatkih je seveda razumljivo, da so bili nekaj posebnega tudi gradbeni stroški. Trenutni predračun vključno z vso notranjo opremo znaša 100 milijonov dinarjev; gradbena in inštalacijska dela so investitorja veljala nekaj več kot 70 milijonov, oprema pa skoraj 30 milijonov dinarjev.

Zemeljski plin v Jadranu

Tudi v Jadranskem morju so pred nedavnim našli zemeljski plin. Italijanska družba Agip je nedaleč od Ravene postavila dve vrtalni napravi „Garibaldi A" in „Agostino B", da bi izkoriščala podmorska nahajališča zemeljskega plina.

Postaja „Garibaldi A" je pričela delovati 1. junija in je doslej načrpala 1,5 milijarde kubičnih metrov metana. Ta vrtalna naprava — ki je zasidrana 18 kilometrov od obale in ima pod seboj 22 metrov vode — je morala vrtati 3100—3600 metrov pod morsko dno, da je prišla do plina. Tudi postaja „Agostino B" je 28. oktobra prišla do plina in ga začela črpati izpod morskega dna. Na istem področju deluje poleg obeh vrtalnih postaj še premična postaja „Perro Negro", last družbe Saipem, ki je tudi privrtala do plina in ga strokovnjaki trenutno proučujejo.

Družba ENI je na vseh morjih, ki oblivajo italijanski polotok (na Jadranskem, Tirenskem in Jonskem morju ter v Siciljski ožini) opravila 183 vrtin, od katerih je bilo 123 pozitivnih, to se pravi, da so naleteli na plin. Najglobljа vrtina, ki so jo zvrtali pri iskanju plina, je 6173 metrov pod morskim dnom. Morje je na tem mestu 167 metrov globoko. Pravico črpanja zemeljskega plina iz Jadranskega morja si delijo družbe Agip (35 %), Shell (35 %) in Snia Viscosa (30 %).

SAVO IN DONAVO

bo povezoval plovni prekop

Med Slavonskim Šamcem in Vukovarom bo Savo in Donavo povezoval velik plovni prekop, ki ga nameravajo dograditi do leta 1978. Prekop bo dolg 61 km in bo za 420 km skrajšal pot, ki gre zdaj preko Beograda. Z novim prekopom bodo pridobile vse srednjeevropske države, saj se bo prevoz do jadranskih pristanišč pocenil za okrog 30 %. Gradbeni stroški bodo znašali skoraj milijardo dinarjev, nekaj pa bo kot posojilo prispevala tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj.

Svet je oborožen do zob

Mednarodni inštitut za strateške študije je pred nedavnim objavil v londonski reviji „The Military Balance" poročilo o ravnotežju med obema atomskima velesilama Sovjetsko zvezo in Ameriko. Poročilo zatrjuje, da se tako ena kot druga država boji začeti kake sovražnosti in bi si dobro premislila, preden bi se odločila za jedrski napad. Glavni zaključki poročila so naslednji:

Razmerje medcelinskih balističnih raket, s katerimi razpolaga Sovjetska zveza je napram Ameriki 1510 proti 1054. Sovjeti imajo zdaj v stanju pripravljenosti 280 raket SS 9 z izredno rušilno močjo od 20 do 25 megaton in prvič bi bilo mogoče vsako opremiti s tremi jedrskimi konicami. Vendar pa sovjetska premoč ni tako očitna, ker je Amerika opremila in povečala število in kvaliteto svojih izstrelkov tipa Minuteman 3. Do leta 1975 bodo ti projektili sposobni uničiti dvakrat večje število strateških objektov kot sedaj.

Sovjetska zveza, ki razpolaga trenutno s 440 balističnimi izstrelki, katere je mogoče izstreliti s podmornic (SLBM), bo že leta 1974 tudi v tem dosegla Ameriko, ki jih ima danes 656. To predvsem zaradi hitre proizvodnje, saj jih izdelajo kar sedem do osem letno, in sicer za jedrske podmornice tipa Y.

Medtem pa ima Amerika 31 jedrskih podmornic vrste Poseidon — vsaka je opremljena z 10 atomskimi konicami, ki se usmerjajo avtomatično; število teh izstrelkov se bo povečalo od 1500 na 5400. To bo skupno število jedrskih izstrelkov, ki jih bodo Američani lahko poslali na sovražne cilje.

Po drugi strani pa je bilo v Ameriki zmanjšano število pripadnikov oboroženih sil na 2 milijona 700.000 mož, medtem ko se je to število v Sovjetski zvezi povečalo od 3,150.000 na 3 milijone 375.000 mož.

V zadnjem letu je prišlo do važnih sprememb v ravnotežju sil med Atlantskim paktom in Varšavsko zvezo, saj države NATO razpolagajo v primerjavi z vzhodnim blokom z dokaj skromnim številom tankov: 7750 proti 21.700; pa tudi na področju letalstva prednjači Varšavska zveza za 2500 letal pred Atlantskim paktom, tako da tam izgleda razmerje 5630 proti 2850.

Toda ta preglednica ne upošteva vseh strateških, tehnoloških in zemljepisnih dejavnikov na obeh straneh. Ameriške sile v Evropi, ki so leta 1962 štele še 434.000 mož, so bile zmanjšane na 300.000 mož. Sovjetska zveza je imela leta 1967 v Evropi 26 divizij, zdaj jih je 31; 20 v Vzhodni Nemčiji (od teh 10 oklopnih), 2 oklopni diviziji na Poljskem, 4 (od tega 2 oklopni) na Madžarskem in 5 divizij na Češkoslovaškem.

Na Uralu ima Sovjetska zveza zdaj 41 divizij, to je za tri več kot lani in za 18 več kot pred tremi leti. V to ni vračunana njihova „evropska fronta". 31 divizij, od tega 10 oklopnih, je postavljenih ob sovjetsko-kitajski meji; v to sta vračunani dve diviziji v Mongoliji. Kitajska, ki je že preselila na sever svoje oborožene sile, ki jih je prej imela na jugu, zdaj povečuje številčno in kakovostno svojo vojaško proizvodnjo. Okrog 20 balističnih iztrelkov, ki imajo domet 1600 kilometrov in nosijo jedrske glave, je že postavljenih in pripravljenih na severovzhodu in na severozahodu države. Za prevoz atomskega orožja pa razpolaga kitajska vojska s 30 bombniki tipa „TU 16", ki imajo akcijski radij večji od 2250 kilometrov.

Hkrati z razvijanjem vojaških zmogljivosti in neomejenim kopičenjem uničevalnega orožja pa se velesile — zlasti Amerika in Sovjetska zveza — tudi trudijo, da bi dosegle vsaj delne sporazume na področju omejevanja oboroževalne tekme. O tem priča nedavni ameriško-sovjetski sporazum, s katerim se hočeta obe velesili zavarovati pred „jedrskim spodrsljajem"; o tem pa pričajo tudi ameriško-sovjetski pogovori SALT, ki se zdaj spet nadaljujejo na Dunaju.

PO ŠIROKEM SVETU

GRADEC. — V nedeljo je nenadoma umrl dolgoletni štajerski deželni glavar Josef Krainer, ki je splošno veljal za enega najbolj profiliranih povojnih avstrijskih politikov starejše generacije. Na čelu štajerske dežele je bil vse od leta 1948 dalje, v ÖVP, kateri je pripadal, pa je imel vplivno besedo tudi na državni ravni. Njegove zasluge za povojni razvoj Štajerske so gotovo velike in nesporne, čeprav je bil s svojo znano trmo marsikomu — tudi ali predvsem v lastni stranki — večkrat neprijeten. Pokojni deželni glavar Krainer pa se je z uspehom zavzemal tudi za izboljšanje stikov s sosedi onkraj meja, o čemer pričajo zlasti prijateljski odnosi med Štajersko in Slovenijo.

BRUSELJ. — Ministrski svet evropske gospodarske skupnosti je izglasoval komisiji pooblastila za začetek pogajanj z Avstrijo in drugimi dosedanjimi članicami EFTA, ki nimajo namena, da bi postale polnopravne članice EGS, marveč stremijo le za določenimi aranžmaji. Z Avstrijo bo komisija EGS taka pogajanja začela že v ponedeljek, tako da je pričakovati, da bo do začasnega sporazuma prišlo še pred koncem tega leta.

FRANKFURT. — Pred nedavnim se je v Frankfurtu v Zahodni Nemčiji začel proces proti sedmim osebam, ki so obtožene, da so v letih 1941 in 1942 zakrivile vrsto vojnih zločinov na zasedenih sovjetskih ozemljih. Obtoženci, ki so danes stari od 55 do 66 let, so bili med vojno policijski funkcionarji, funkcionarji nacistične stranke ali člani tajnih varnostnih svetov. Vsi skupaj so obtoženi, da so umorili okrog 6 tisoč političnih komisarjev sovjetske vojske in nad 30.000 Židov. Pričakujejo, da bo proces trajal eno leto ali še več.

PEKING. — Ob zaključku petdnevnega obiska severnovietnamske delegacije v LR Kitajski je bilo objavljeno skupno sporočilo. V tem dokumentu je med drugim poudarjeno, da predstavlja osnutek mirovne pogodbe, ki so jo predstavniki začasne južnovietnamske revolucionarne vlade predložili v Parizu, konkretno osnovo za sporazum glede vietnamske krize. S kitajske strani se v poročilu poudarja, da „namerava LR Kitajska podpirati vietnamska ljudstva in narode celotne Indokitajske v njihovem pravičnem boju proti ameriškemu imperializmu za narodno osvoboditev" ter da LR Kitjska ne namerava popustiti niti pred največjimi težavami in žrtvami.

MOSKVA. — Vrhovni sovjet Sovjetske zveze je prejšnji teden soglasno odobril petletni načrt in proračun za prihodnje leto. Petletni načrt predvideva zvišanje osebnih dohodkov za 30,8 % (zvišanje najnižje mesečne plače na 70 rubljev), industrijska proizvodnja naj bi se povečala za 47 %, v kmetijstvu pa za 20 do 22 %, na gradbenem področju pa naj bi zgradili stanovanja za 15 milijonov ljudi. Osnovni pogoj za vse to pa bo, kakor je poudaril predsednik vlade Kosigin, povečanje produktivnosti.

ZAGREB. — Predsednik SZDL Hrvatske Stjepan Ivič je sprejel delegacijo katoliških duhovnikov, članov Ciril-metodijskega društva iz Istre, ki so ga seznanili s patriotsko vlogo istrskih duhovnikov med italijansko zasedbo Istre, prav tako pa tudi po osvoboditvi, posebno z delom za ohranitev in razvoj narodne zavesti ljudstva. Med razgovorom so duhovniki omenili nerešeno vprašanje meja istrskih škofij, ki niso v skladu z državno mejo, kar povzroča veliko težav in vzpodbuja iredentistične zahteve na račun Jugoslavije.

NEW DELHI. — Indijski predsednik Giri je opozoril Pakistan, naj se odreče „nevarni poti pretirane sovražnosti" do Indije in naj skuša najti rešitev krize v Vzhodnem Pakistanu po poti sporazuma. Giri je naglasil, da Indija ne bo šla v vojno, razen če ne bo v nevarnosti njena ozemeljska celovitost ali če ne bo treba zavarovati njene varnosti.

WASHINGTON. — Ameriški predsednik Nixon se bo pred svojim obiskom v Sovjetski zvezi in LR Kitajski sešel z vodilnimi predstavniki zahodnih sil. Prvi tak sestanek bo imel Nixon s francoskim predsednikom Pompidoujem, s katerim se bo sestal 13. in 14. decembra na Azorih. Podobne sestanke pa predvideva Nixon tudi s predsednikom britanske vlade Heathom in zahodnonemškim kanclerjem Brandtom.

NEW YORK. — V Združenih narodih so pred nedavnim volili nove nestalne članice varnostnega sveta. Za prihodnji dve leti je bila izvoljena tudi Jugoslavija, ki je tako že tretjič postala članica varnostnega sveta, kar je nedvomno priznanje njeni dosledni politiki neuvrščenosti in odločnemu prizadevanju za ohranitev miru v svetu.

„Knjiga je posoda duha“

Uspel literarni večer v celovškem SPD „Bisernica“

Prejšnji teden je Slovensko prosvetno društvo „Bisernica“ priredilo v dijaškem domu Slovenskega šolskega društva v Celovcu literarni večer, ki je bil res lep uspeh tako po svoji vsebini kakor tudi po obisku. Na tem večeru, pri katerem je razumljivo prevladovala dijaška mladina iz vseh slovenskih dijaških domov v Celovcu, prišli pa so občudovalci in ljubitelji domače slovenske literature tudi iz oddaljenejših krajev, so se občinstvu predstavili domači pesniki in pisatelji, posebno dragocen okvir pa je prireditvi dal ravnatelj Študijske knjižnice na Ravnah dr. France Sušnik, ki je za uvod v izbranih besedah orisal slovensko književnost.

Svoj izbrani šopek resničnih biserov iz zakladnice slovenske književnosti je dr. Sušnik začel povezovati s prvo slovensko tiskano knjigo — Trubarjevim katekizmom iz leta 1550, ki mu je dodal še Dalmatinovo biblijo prav tako iz časov pred 400 leti ter poudaril, da je bil slovenski jezik že tedaj sposoben izraziti stare modrosti in lepote pesniške umetnosti. Potem je bila slovenska knjiga tekom stoletij večkrat izobčena in obsojena na smrt, pa se je vedno spet ohranila kot svetinja vere in upanja. V prejšnjem stoletju je veliki Prešeren zapel svojo zdravljico o sožitju med narodi; leta 1908 so iz Celovca nastopile pot med Slovence po vsem svetu Gregorčičeve poezije, polne otožne milobe in rodoljubja; vsa lepa je v slovenski književnosti podoba matere — matere-kmetice Ivana Tavčarja in proletarske matere Ivana Cankarja; pravdo Cankarjevega hlapca Jerneja so prevzeli Prežihovi samorastniki; o narodnem zatiranju je pridigal Bevkov kaplan Čedermac, medtem ko je Župančičeva pesem previharila viharje in usmerila pogled v zarje Vidove.

Ta svoj šopek je dr. Sušnik povezal s tehtnimi besedami o knjigi, ki je posoda duha. V njo je slovenski duh zapisal v čas in v vekove let svojo podobo in svoj obraz. „Tako je slovenska knjiga pričevalka za slovensko narodno samobitnost in iz zakladnice slovenske besede se dviga slovenski duh v zbor narodov in ljudstev dobre volje, njih glasnikov plemenite, lepše in zmagujoče človečnosti — neumrljiv, dokler bo duh besede živ.“

Po uvodnih besedah dr. Sušnika, ki je svoja izvajanja izpopolnil z odlomki iz del posameznih pesnikov ter poslušalcem med drugimi knjižnimi izdajami predstavil tudi faksimilirani izdaji obeh prvih slovenskih knjig, so nastopili naši literati Gustav Janusch, Janko Messner, Andrej Kokot, Florian Lipusch in Valentin Polanšek. Brali so predvsem nova, doslej še neobjavljena dela in tako predstavili občinstvu izbor svojega najnovejšega ustvarjanja.

Predaleč bi vodilo, če bi hoteli tukaj podrobneje spregovoriti o posameznih avtorjih; naj zato zadostuje nekaj skupnih ugotovitev. Najprej velja poudariti, da je bil izbor za tako priložnost v glavnem dober, saj je predstavil sodobno slovensko književnost na Koroškem z vseh njenih vidikov in smeri. Izpoved te književnosti sega od veselih utrinkov vse tja do izrazov popolnega obupa; od neobveznega oblikovanja besed in stavkov do skozi in skozi prizadetega risanja prizorov in usod. Močno je bila zastopana tako imenovana „angažirana“ knjižna zvrst in ravno v tem oziru in še posebno spričo tega, da je med poslušalci močno prevladoval mladi živelj, je bilo morda le malo preveč pesimizma in resignacije. Kajti zgodovina slovenske književnosti kaže, da so bili ravno pesniki in pisatelji vedno tisti, ki so svojemu ljudstvu kazali pot v svetlejše dni, torej utrjevali njegovo vero v lepšo bodočnost in — kadar je bilo potrebno — ga krepili v njegovi odpornosti.

V celoti pa je bil ta večer — kakor že uvodoma povedano — vsekakor lep uspeh. Besedo zahvale je izrekel predsednik društva dr. Jožko Buch, ki je ob tej priložnosti predstavil navzočim tudi ustroj potujočih knjižnic, za katere je dal pobudo dr. Sušnik in s katerimi bosta obe osrednji kulturni organizaciji skušali približati slovensko knjigo našemu človeku.

Nagrade AVNOJ

OB PRAZNIKU SFR JUGOSLAVIJE

Tudi letos so v Jugoslaviji praznično obhajali dan republike — 29. november, ki je bil uzakonjen kot najvišji državni praznik v spomin na zgodovinsko zasedanje AVNOJ v Jajcu leta 1943, kjer so bili sredi junaškega narodnoosvobodilnega boja jugoslovanskih narodov položeni temelji novi Jugoslaviji. Tokrat je praznovanje potekalo še posebej v znamenju ustavnih reform, s katerimi se še bolj poudarja enakopravnost in samouprava narodov in narodnosti v Jugoslaviji.

Ob dnevu republike pa so bili objavljeni tudi letošnji dobitniki nagrad AVNOJ, ki jih podeljujejo za dosežke, kateri imajo poseben pomen pri razvoju SFRJ. Letošnje nagrade, ki bodo svečano podeljene 8. decembra, bodo prejeli:

Boris Kalin iz Ljubljane za kiparstvo, Krešimir Baranovič iz Beograda za glasbeno delo, Luka Marič iz Zagreba za delo na področju geoloških znanosti, Esad Mekuli iz Prištine, Dimitar Mitrev iz Skopja in Marko Ristič iz Beograda za literaturo, Grga Novak iz Zagreba za delo na področju zgodovinskih znanosti, Ivan Radovič iz Beograda in Miloš Vuškovič iz Cetinja za slikarstvo. Milivoje Sarvan iz Beograda za delo na področju medicinskih znanosti, Stanko Tomič iz Zenice in Petar Zečevič iz Beograda za delo na področju gospodarstva.

Končan je prvi del koroške sinode

S tridnevnim zasedanjem v celovškem Domu glasbe, kjer je bila velika dvorana za to priložnost opremljena z najsodobnejšimi tehničnimi napravami, je bil prejšnji teden zaključen prvi del koroške škofijske sinode. Kot gostje so se tega za krško škofijo nedvomno pomembnega dogodka udeležili tudi nuncij Rossi iz Dunaja, škofijski vikar Škerlj iz Trsta, kanonika dr. Merlak in Lešnik iz Ljubljane ter predstavniki protestantske, starokatoliške in pravoslavne cerkve.

Na zaključnem zasedanju, ki je sledilo predhodnim dolgotrajnim razpravam po farah in dekanijah, je sodelovalo blizu 200 sinodalov, med njimi tudi večje število Slovencev. Ta „parlament“ krške škofije je obravnaval in sklepal o raznih predlogih, ki zadevajo oznanjevanje božje besede v škofiji, predvsem pa se nanašajo na položaj cerkve v sodobnem svetu, kar pomeni, da se mora tudi ustroj cerkve in njenih ustanov v marsičem prilagoditi zahtevam današnjega časa.

Med drugim so bili sprejeti sklepi tudi o izobrazbi odraslih, o vzgoji v predšolski dobi (cerkveni otroški vrtci), o komunikaciji cerkve, torej o njenem odnosu do javnosti, pa tudi o raznih drugih zanimivih in za razvoj cerkve nedvomno važnih vprašanjih. Predvsem velja tukaj omeniti tudi vlogo jezika pri liturgičnih opravilih, kjer je bilo poudarjeno, da mora obveljati tisti jezik, ki ga „navzoči verniki in neposredno prizadeti razumejo in govorijo“.

Sploh je bilo med tridnevnimi razpravami večkrat govora tudi o dejstvu, da živita na Koroškem dva naroda. O tem je — vsaj na zunaj — pričal že velik napis v dvorani, ki je v obeh deželnih jezikih razglašal geslo sinode: Kirche für die Welt — Cerkev za svet. Nadalje je dvojezični značaj Koroške potrjevalo dejstvo, da so se sinodali med razpravami, za katere je bila sicer po statutu določena kot uradni jezik le nemščina, lahko posluževali tudi slovenskega jezika, seveda s pomočjo tolmača (torej tudi cerkev podobno kot država razume „enakopravnost“ Slovencev le v tem smislu, da njihovemu jeziku „širokogrudno“ prizna status pomožnega jezika).

Ob zaključku prvega dela koroške sinode v tem pogledu vsekakor lahko ugotovimo, da je kljub raznim pomanjkljivostim prišla do izraza tudi navzočnost slovenskega elementa — ne nazadnje v obliki aktivnega prispevka sinodalov slovenske narodnosti. Če pa je vse to že dovolj tudi za vsestransko zadovoljstvo in celo za prekipevajoče izraze pohvale in priznanja, bo pokazal seveda šele bodoči razvoj. Predvsem pa bo končno sodbo mogoče izreči šele tedaj, ko bomo koroški Slovenci videli, kako bodo sklepi sinode našli živ odraz v vsakdanji praksi. Kajti ne nazadnje tudi izkušnje, ki jih imamo na Koroškem s cerkvijo, nas utrjujejo v prepričanju, da odnosa, ki ga ima kdo do nas in naših življenjskih vprašanj, ne merimo in ocenjujemo po besedah in obljubah, marveč izključno le po dejanjih in dejstvih.

Da pa je bilo delo tokratnega zasedanja sinode res obširno, kažejo naslednji podatki: vloženih je bilo 97 predlogov za spremembe posameznih sklepov, med razpravo je sodelovalo 384 govornikov in potrebnih je bilo 210 glasovanj. Drugi del zasedanja sinode pa bo prihodnje leto, ko bo krška škofija praznovala svojo 900-letnico.

GRAFIČNI BIENALE

jugoslovanske šolske mladine

V Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici na Krki je trenutno izredno zanimiva razstava — II. grafični bienale jugoslovanskih pionirjev. Kakor pred dvemi leti, tako tudi letos sodeluje šolska mladina iz raznih krajev Slovenije in iz drugih jugoslovanskih republik. Skupno je razstavljenih 138 listov, predvsem linorezov, pa tudi nekaj drugih tehnik je zastopanih.

Razstava je bila odprta pod pokroviteljstvom akademika Franceta Miheliča ter ostane odprta do konca marca prihodnjega leta. Na povabilo k sodelovanju je bil odziv izredno velik, saj so organizatorji na svoj razpis prejeli kar 1366 grafik, ki jih je poslalo 59 šol iz vseh koncev Jugoslavije. Posebna strokovna žirija je potem po načelih kvalitete izbrala primerno število listov, ki so zdaj razstavljeni.

V slikah, ki so razstavljene v Kostanjevici, izpovedujejo otroci, kako vidijo in doživljajo svet okoli sebe. To so stvari, kakor jih sanja otroška duša, kakršne žive v svetu prvobitne mlade fantazije. „Odraslim potrebne in samoumevne stvari je otroška likovna ustvarjalnost zanemarila, pustila ob strani,“ pravi akademski slikar in profesor na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani Marijan Tršar v bogato in okusno opremljenem razstavnem katalogu. „Namesto njih pa nam je ponudila v pokušino mnogo večje, dragocenejše vrednote. Z neposrednostjo likovnih vtisov, z duhovitostjo in igrivim označevanjem presenetljivih motivov nas ta mlada likovna ustvarjalnost prevzema s svojo nenavadnostjo in pri odraslih nikoli videno svežostjo likovne domiselnosti in občutljivosti.“

TONE SVETINA 99

UKANA

DRUGA KNJIGA

Romana je bila dama iz visokih krogov. Zrastla je v svetovljanskem okolju in temu primerno se je tudi obnašala. Z njo se je bil seznanil po naključju pozimi 1942. leta, ko je z možem, visokim vojaškim funkcionarjem, obiskala Bled. Tam se je navdušila nad belino snega, lepotami zamrzlega jezera in mirom, ki je vel z visokih, zasneženih gora. Po vsi sili se je hotela naučiti smučanja. Mož je bil vesel, ko se je odločila, da bo še ostala, ko je on odpotoval. Za nekaj časa se je znebil te vsestransko zahtevne žene.

Major Wolf je naletel nanjo na smuških planjavah za hotelom, kjer je s svojo lepo zaobljeno zadnjico delala luknje po snezini in vznemirjala policiste smučarskega oddelka, ki so se urili za boje s partizani.

Wolf je bil zvedel zanjo že prek urada. Nekaj elegantnih kristijanij in zavojev v modnem slogu je bilo dovolj, da ga je opazila. Nekajkrat ji je ljubeznivo pomagal na noge, medtem ko so se vsi njeni dotedanji oboževalci razpršili in brez boja priznali Wolfu pravico močnejšega. Bila je dovolj pametna, da je to tudi opazila. Tudi srečanje z Wolfom je podkrepilo njeno odločitev, da bo še ostala v alpskem raju, saj je sveži zrak odlično vplival na njeno telo in dušo. Vidno se je mladila in sijala od zadovoljstva nad novim poznanstvom. Wolf pa je ni očaral samo na smučeh. Bil je imeniten družabnik.

Že v prvih dneh poznanstva mu je dejala:

„Nam, Italijankam, so vcepili v glavo, da ste Nemci surovi, hladni in računarski ljudje, da ste zgolj vojaki, tovarnarji in trgovci, ki ne razumete skritih potreb ženske. Prav vesela sem, da mi je usoda naklonila možnost prepričati se, koliko je pri tem resnice.“

Wolf je mižal in si pričaral predstavo njenih čudovito zvedavih oči, ki so sijale kot žametna noč, njeno nenavadno zadržanost, zvodljiv smehljaj in stalno pripravljenost za razpravljanje. Bila je skupek nasprotij. Temni lasje so obkrožali ljubko lice, ki je izražalo včasih nenavadno milino, včasih pa neko čudno resnobo. Oba sta bila dovolj bistra, da sta vedela, da duševna in telesna privlačnost, ki sta jo čutila drug do drugega, ni edini vzrok za njuno zbližanje. Kmalu sta vedela drug za drugega, kako in kaj je z njim. Njuno približevanje je bilo nekaj omamno nevarnega — Wolf si je kasneje dejal, da sta se zbliževala ko dve sorodni zveri v mraku džungle, ki ju vleče skupaj nagon parjenja.

Wolf je kmalu spoznal, da je Romana občutljiva za svojo ženskost, zagledana v svoj nedoumljeni in osamljeni jaz, preveč pametna za svojega moža, ki ni vedel, kaj ima, in se za osvojene barikade ni več zanimal. Kot zvest pristaš ekspanzije italskega duha je stremel po novih zmagah in odkritjih sicer starih stvari.

To spoznanje je bilo Wolfu ključ do njene duše in njenih skrivnosti, ki so bile pravzaprav skrivnosti moža in njegovih prijateljev — ti so sedeli v italijanskem vojnem ministrstvu in so njihove zveze segale daleč na zahod. Po njeni zaslugi je Wolf prvi opozoril Berlin, da se duceju maje stol in da južni zavezniki niso preveč trdni. Wolf je bil pri njej jako zgovoren — prav tako kot ona — le da ni bil tako radoveden. Zaupljivo ji je povedal mnogo stvari, ki so bile zanjo nenadkriljiva novost, v bistvu pa preživele vesti brez praktične vrednosti za operativne namene. Tudi to je spoznal, da zanjo zbiranje podatkov ni potreba, temveč sredstvo, s katerim si preganja dolgočasje. Vse, kar je doživel z njo, je bilo enkratno, spadalo pa je v njegov daljnosežni načrt o opredelitvi ob koncu vojne, ne glede na to, kdo bo zmagovalec. To je bil magičen čar, ki je poživljal ljubezensko avanturo moža in ženske, ki sta nameravala ukaniti drug drugega in sta pri tem prišla do spoznanja, da igro lahko izvedeta tako, da koristi obema, namesto da bi enemu od njiju škodila. Vendar je Wolf na tihem zasumil, da bi ga utegnil kdo ravno prek nje spraviti v zagato zaradi groženj, ki mu jih je od časa do časa sporočal general.

Malo pred mrakom ga je poklical portir. Zdelo se mu je, da je spal celo večnost. Vstal je, se skopal in stuširal z mrzlo vodo, kar ga je vsestransko poživilo. Oblekel se je v civilno obleko in se ogledal v ogledalu, zadovoljen sam s seboj. Takšen ji bo gotovo ugajal, saj je vse prej kot militaristično razpoložena.

Z lagodnim korakom je zapustil hotel in zavil po živahni ulici med pristaniški vrvež. Z morja je vel topel veter in valovi so pljuskali ob obalo. Nad obzorjem, kjer je utonilo sonce, je nebo še vedno rahlo žarelo. Nad gladino pa so se vozili galebi kot sli dobrih misli in se ljubeče klicali. Obala je dišala po ribah in soli.

Na Wolfa je sprememba ugodno vplivala, hkrati ga je vzburjalo pričakovanje neznanega. Danes se bosta prvič srečala v njenem svetu. V mislih nanjo se je sprehajal in doživljal prehod dneva v mrak, ki ga je spremljala enakomerno utripajoča luč na svetilniku v pristanišču. V tistem delu pristanišča, kjer je imela vojska skladišča in je bilo pri pomolih nekaj vojnih ladij, je postal in se razgledal.

Navezava prijateljskih odnosov

med občinama Št. Jakob in Jesenice

Če pogledamo razvoj prijateljskih odnosov in sodelovanja med obmejnimi občinami na Koroškem in v Sloveniji, potem lahko ugotovimo, da je bilo na teh področjih v zadnjih letih marsikaj doseženega. Ponekod gre več ali manj le za deklarativne in manifestativne oblike, drugod pa je ta razvoj že davno pustil za seboj izmenjavo lepih izjav ter se razširil na razna že kar precej stvarna področja sodelovanja. Tako imamo danes že vrsto občin na obeh straneh meje, med katerimi se redno odvija bogato sodelovanje zlasti na kulturnem in športnem področju in kjer je meja v resnici že izgubila svoj značaj ločnice ter postala vez medsebojnega spoznavanja in razumevanja.

V ta okvir sta se — v primerjavi z drugimi morda že nekoliko z zamudo — zdaj vključili tudi občini Št. Jakob v Rožu in Jesenice na Gorenjskem. Na pobudo jeseniškega župana Franca Žvana in po posredovanju Šimeja Martinjaka je prišlo namreč do prvega obiska šentjakobskega župana Janeza Gressla in njegovih sodelavcev pri občinski skupščini Jesenice.

Predstavniki občine Št. Jakob so bili na Jesenicah v četrtek prejšnjega tedna. Deležni so bili prisrčnega sprejema in iskrene gostoljubnosti; ogledali so si razne zanimivosti na Jesenicah in v Kranjski gori, v razgovorih pa so bile proučene možnosti za navezavo rednih stikov ter čim tesnejšega sodelovanja obeh občin zlasti na kulturnem, gospodarskem in turističnem področju. Izmenjava mnenj in izkušenj je potekala v toplem vzdušju in na obeh straneh je prevladovalo prepričanje, kakor ga je Šimej Martinjak izrazil v naslednjem stavku: „Samo majhen korak razdalje je med nami in v obeh občinah živimo prripadniki iste narodnosti, zato je razumljiva naša skupna želja, da bi se med seboj zbližali in z večkratnimi srečanji poglabljali prijateljske odnose med obema občinama — v korist njunih prebivalcev.

Pri razgovorih so predstavniki jeseniške občine seznanili svoje goste med drugim tudi z načrti za izgradnjo cestne povezave med Karavankami, medtem ko so šentjakobski občinski možje svojim gostiteljem tolmačili nameravano ureditev smučarskega središča na Rožčici ter jih povabili, naj bi to zamisel po svojih močeh podprla tudi jeseniška občina. Na kulturnem področju pa sta se obe strani zavzeli predvsem za skupne nastope jeseniških in šentjakobskih pevcev.

Jeseniška občinska skupščina je za svoje goste iz Št. Jakoba pripravila tudi bogat spored ogledov raznih zanimivosti, tako tehničnega muzeja jeseniške železarne, gradnje športnega parka pod Mežakljo ter valjarne Bela, po kosilu pa še osnovne šole in turističnih objektov v Kranjski gori.

Predstavniki šentjakobske občine so se s svojega prvega obiska na Jesenicah vrnili z lepimi vtisi in s prepričanjem, da bodo v bodoče sledila še nadaljnja srečanja, ki bodo utrla pot iskrenim prijateljskim odnosom in plodnemu sodelovanju med občinama Št. Jakob v Rožu in Jesenice na Gorenjskem. Protiobisk predstavnikov jeseniške občinske skupščine v Št. Jakobu bo naslednji korak na tej poti.

V a b i l o

na

PEVSKI KONCERT

ki bo v nedeljo 5. decembra 1971 s pričetkom ob 13. uri v farni dvorani v Selah. Nastopil bo oktet „Jelovica" iz Škofje Loke. Na sporedu bodo slovenske narodne in umetne pesmi.

Ljubitelji lepega petja prisrčno vabljeni!

Sprejem za jugoslovanski praznik v Celovcu

V četrtek prejšnji teden je vabil generalni konzul Socialistične federativne republike Jugoslavije na sprejem v počastitev velikega jugoslovanskega praznika — dneva republike. V imenu novega generalnega konzula je tokrat sprejel vabljene goste konzul Branko Čop s soprogo v prostorih zbornice obrtnega gospodarstva v Celovcu.

Tega že tradicionalnega sprejema so se udeležili tudi deželni glavar Hans Sima in številni predstavniki koroškega kulturnega, političnega in gospodarskega življenja ter zastopniki slovenskih narodnih organizacij na Koroškem. Sprejem je potekal v prijetni družabnosti.

Kargl iz Bač - sedemdesetletnik

V lepem letoviškem kraju Bače ob Baškem jezeru leži moderna kmetija, ki ima prelep pogled na Jepo in njene karavanške sosede. Na tej kmetiji gospodari Hajnžek Kargl, po domače Jerut, ki je eden najnaprednejših kmetov daleč naokoli. Ta teden je obhajal svojo sedemdesetletnico.

Naš jubilant se je že kot mlad fant vključil v narodno življenje. Z velikim veseljem je prebiral slovensko čtivo in se predvsem zanimal za svojo strokovno izobrazbo. Tako se je razvil v naprednega kmeta, kar nazorno dokazuje njegova sodobno urejena kmetija. Po vojni vihri se je z novimi silami in z veliko ljubeznijo lotil ureditve svojega doma in bil hkrati gonilna sila pri obnavljanju slovenskih kulturnih in gospodarskih organizacij. Značilna zanj pa je zlasti skromnost, ki se izraža v tem, da ne sili nikdar v ospredje.

Po končani vojni si je izbral za družico Frlinovo Elizabeto, hčerko iz znane slovenske družine iz Dvora pri Šmihelu, ki je bila leta 1942 izseljena. Ko je pred leti požar upepelil Jerutovo domačijo, sta skupno z ženo in otroci zgradila nov dom, na katerem sta srečno in zadovoljno gospodarila. Toda nesreča nikdar ne počiva in letos poleti je nenadoma umrla njegova žena Elizabeta in tako prizadejala Jerutovi družini veliko žalost.

Življenje pa gre naprej in tako tudi Hajnžek s svojimi otroci pridno upravlja in zboljšuje svoje moderno urejeno posestvo, katero obiskujejo v poučne namene ekskurzije od blizu in daleč. Kljub obilnemu delu pa Hajnžek rad obiskuje tudi naše prireditve in kjer le more podpira težnje slovenske skupnosti.

Jubilantu Karglu tem potom iskreno čestitamo z najboljšimi željami!

21. Slovenski ples v Celovcu

Ljubitelje domače družabnosti obveščamo, da bo 21. Slovenski ples — tradicionalna slovenska veselica v Celovcu v soboto 8. januarja 1972 s pričetkom ob 20. uri v prostorih Delavske zbornice.

Tokrat bo igral za ples splošno znani in priljubljeni

KVINTET BRATOV AVSENIK

Nadaljnje podrobnosti bomo objavili v prihodnjih tednih.

Slovenska prosvetna zveza

Kopališče v 2300 metrov višine

Še ni dolgo tega, ko so planinci v potu svojega obraza spešili korake proti platoju Mühldorfskega in Reisseckovega jezera, kjer je tik nad slednjim kraljevala ponosna Reisseckova koča, last Avstrijskega planinskega društva. Danes je položaj na platoju bistveno drugačen. Obe jezeri sta zajezeni z velikimi in visokimi betonskimi pregradami in dovajata vodo po železnih ceveh centrali v dolini Mele. Nekdaj ponosna planinska koča pa ponižno čepi kot splašen vrabec pod visoko betonsko pregrado Reisseckovega jezera.

Skratka, na tem platoju se je svet bistveno spremenil. Iz nekoč mirnega idiličnega kraja je nastal višinski športni center, znan daleč okoli po svetu in ga dosežeš iz doline v pičli uri z višinsko železnico. Vse to je zadnja leta ustvarila družba višinske železnice Reisseck-Kreuzeck, ki spada v okvir avstrijske družbe dravskih elektrarn (ÖDK). Med drugim je nastal tudi moderni športni hotel Reisseck, ki je letos dosegel rekordno število prenočitev. Prejšnji teden v torek pa so predali svojemu namenu še pokrito kopališče, ki je eno najvišjih v Avstriji, če ne celo v Evropi, saj leži 2300 metrov visoko.

Poslopje, v katerem se nahaja kopališče, je 22 metrov dolgo in 10,25 metra široko. Južna in zapadna stena sta iz stekla, bazen sam pa je aluminijast, dolg 12,5 metra, širok 6 metrov in globok 1,4 metra. Vodna na temperatura znaša 28 stopinj, temperatura zraka pa 32 stopinj. Poslopje je zgrajeno v slogu, ki odgovarja gorskemu okolju.

Direktor avstrijske družbe dravskih elektrarn dipl. inž. Werner pa se je ob otvoritvi kopališča dotaknil tudi trenutnega energetskega položaja v Avstriji in dejal, da je „resen, vendar ne brezupen". Samo v slučaju izpada kakšne kalorične elektrarne bi lahko prišlo do kakšnih težav v oskrbovanju z električno energijo. Za drugo leto pa je omenil, da bo radi vsesplošnega dviganja cen prišlo do „korekture" ali bolje rečeno do podražitve električnega toka.

Slovensko prosvetno društvo Radiše

V a b i l o

na

PRIREDITEV OB MIKLAVŽEVEM DNEVU

v nedeljo 5. decembra 1971 ob 1/23. uri popoldne v dvorani pri cerkvi na Radišah.

Na sporedu bodo:

- **Nastop domačega pevskega zbora**
- **Odrski prizor „Biserna kangljica"**
- **Deklamacije**
- **Nastop Miklavža — obdarovanje otrok**

K številni udeležbi vabi društveni odbor

Tragična prometna nesreča

Prejšnji teden se je pripetila v Spodnji vasi v občini Suha tragična prometna nesreča, pri kateri je zgubila življenje 46-letna Neža Srienc iz Dvora pri Sinči vasi. Verjetno zaradi poledice sta se frontalno zaletela tovornjak in osebni avto, ki ga je vozil 21-letni učitelj Kristijan Srienc in v katerem sta bili še vozačeva sestra Monika in mati, ki je sedela poleg njega. Udarec je bil tako silen, da je bila mati Neža Srienc na mestu mrtva, medtem ko sta bila sestra in brat lažje poškodovana.

Tragična nesreča je močno odjeknila med našim prebivalstvom. Žalujočim ostalim izrekamo tem potom najiskrenejše sožalje.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone

Kmalu se je iz sive zgradbe utrgal oficir, se napotil naravnost k njemu, ga nahrulil in zahteval legitimacijo. Ko mu jo je Wolf pomolil pod nos, je spoštljivo odstopil kot razočaran lovski pes in se začel opravičevati.

„To je prekleto smešno. Mene kontrolirate! Saboterji pa vam na vseh koncih mesta nastavljajo mine."

Prepričan, da v mestu vlada preplah in zaostrena budnost, se je napotil proti vili ob morju. Našel jo je zlahka. Obdana z železno, živo zeleno ograjo, je čemela med mogočnimi hišami mestnih mogotcev. Pozvonil je in počakal. Sama je prišla odpret. Sprejela ga je z žarečimi očmi. Odpeljala ga je po kamnitem stopnišču.

„Drago mi je, da ste prišli. Presenečena sem in zelo počaščena."

V sprejemnici ga je posadila v naslonjač in pozvonila strežnici.

Wolf je molčal in jo ogledoval. Čutila je njegov tipajoči pogled, ki je učinkoval nanjo, kot bi se je dotikale poželjive roke.

Ko sta si nazdravila s pijačo, je Wolf vzneseno dejal:

„Kaj počnete, da ste čedalje mlajši in lepši? Tako šarmantni ste, da mi je vzelo besedo."

Wolf ni pretiraval. Bila je sveža, razigrana in vitka, prav dekliška.

Sedla je bliže k njemu, pustila, da jo je božal po roki in nadaljeval slavospev o njenih vrlinah.

Nekaj dni potem, ko sta se bila spoznala, sta sedela v njeni hotelski sobi. Utrujena od smučanja se je odpravljala v posteljo. Wolf se je sklanjal k njej in ji pihal na dušo. Sedela je pred ogledalom v kombineži, skozi katero so se izzivajoče nakazovale prsi. Zvodljivo se je nasmehnila, slekla kombinežo, potem je odpela še nedrček in ga vrgla na posteljo.

„Poglejte," je dejala in se izzivalno izprsila. „Ste videli kdaj lepše prsi?"

Čeprav je bil vajen vsakovrstnih presenečenj, ta hip ni vedel, kaj bi počel. Glas mu je vztrepetal in oči so mu zažarele. „Nikoli," se je zlagal. Sicer pa so bile te prsi res lepe: klasično zaobljene in koničaste kot pri mladih zamorkah, z bradavicama v dve nadstropji. Vabile so ga kot žejnega svež sadež na drevesu.

„Lahko jih potipate," je vabila.

„Venera ste, ne upam si," je igral s tresočim se glasom. „Saj veste, zelo sem sramežljiv."

Zasmejala se je: „Saj vam dovolim!"

Spoštljivo se je sklonil in jo prav nežno objel z dlanmi po okroglinah, ki so mu vžgale ogenj v udih, da se je komaj obvladal. Sklonil se je še globlje in prav nežno poljubil vsako bradavico posebej.

„Za to pa se nisva zmenila," ga je rahlo karajoče odrinila od sebe. „Zdaj pa vas prosim, da me pustite samo. Rada bi šla spat. Utrujena sem, saj razumete."

Kaj je hotel... Priklonil se je in izginil, jezen nanjo in nase.

Naslednji dan mu je med smučanjem dejala:

„Moški, ki ne spoštuje ženske, je ni vreden. Preziram vse, ki se po pasje vsiljujejo ali cmeravo vzdihujejo kot naši dedci. Tudi nasilnežev in prevarantov ne maram. Gabijo se mi. Precej moških poznam, toda povem vam, da so običajno bolj ali manj dresirane živali s to ali ono hibo. Skratka, pohotneži. Jaz pa vse življenje hrepenim po idealih. Vedno sem si želela srečati in spoznati moškega, ki bi lahko ob njem doživela vso globino svoje ženskosti, da bi ga lahko spoštovala in potem ljubila. Odvratna mi je misel, da bi bila komur koli za igračo, še manj pa za podložek. Na žalost pa sem imela dovolj priložnosti srečati precej takih, ki so želeli samo to. Z užitkom sem jih dvigala v svet obetov in jih peljala žejne čez vodo."

Wolf se je sproščeno zahahljal.

„Srečen sem, da me ne more doleteti takšna usoda. Vsakokrat, kadar grem k vam, popijem veliko pivo. Če me boste speljali čez vodo, ne bom trpel žeje."

Večkrat ga je s svojim razglabljanjem razjezila. Če ne bi bil imel posebnih želja, bi bil že obupal.

Ko ga je pogostila, mu je razkazala vilo in umetnine, o katerih mu je pripovedovala. Raje jo je samo poslušal, da se ne bi osmešil ob njenem temeljitem znanju o umetnosti. Pred neko sliko se je ustavila in rekla:

„Vi ste kulturen človek, Helmut, ki težko živite v tej sopari sodobnega sveta. Kako morete poslušati vašega propagandnega ministra, ki je dejal, da prime za revolver, če sliši besedo kultura. Ali ni to nespametna izjava spričo ljudstva, ki je človeštvu dalo Goetheja, Mozarta in njim enake? Kako boste izvajali v Evropi novi red? Saj je nemogoče, da bi se vrnili v kameno dobo..."

„Da, ta izjava je res nespametna. Menda se je prenaglil ali pa so bile njegove besede namenjene esesovcem, ki se na te stvari ne razumejo. Sicer pa je tako: domena oblastnikov je moč in ne kultura. Glede tega tudi vaš duce ni bil izjema.

„Res je bil pravo teslo, čeprav se je delal kulturnega."

Po ogledu galerije slik in kipov sta večerjala. Med jedjo sta se zalivala s penečimi vini in se pogovarjala o vsem, samo ne o tistem, zaradi česar je major prišel. Toda bil je potrpežljiv in samemu sebi je čestital, da se je lahko prilagajal še tako težkim značajem mož in nenavadnih žensk.

Po dogodku pred ogledalom se je neki večer pred njim prav počasi slekla do golega. Brez besed mu je dovolila, da si jo je poželjivo ogledal. Potem ga je prosila, da jo je dvignil v naročje in jo položil v posteljo. Iz hva-

Varstvo narave in okolja

postaja čedalje bolj pereč problem

Kot že pravi stari pregovor: Brez sonca ni sence, tako so se tudi avtorji „Koroških listov za varstvo narave" letnik 1970 lotili vprašanja varstva okolja, ki je že in postaja vedno bolj kočljivo. Ta brošura izhaja enkrat na leto in jo izdaja urad koroške deželne vlade. Znani strokovnjaki dr. Hans Sampl, ki je pred nedavnim prejel pospeševalno nagrado koroške deželne vlade, Helmut Havranek, dr. Hugo Hansely, dr. Walter Loub in drugi v svojih referatih seznanjajo tudi s senčnimi stranmi, ki jih imajo tako hvaljeni tujski promet, širjenje industrije in večanje mest.

Navedeni činitelji so neobhodno potrebni, imajo pa po drugi strani tudi negativne vplive na varstvo narave. Tako na primer tovarniški dim uničuje rastlinstvo, odtočne vode tovarn pa vodno življenje. Z večanjem tujskega prometa ob naših jezerih je onesnaženje le-teh z odplakami neizbežno. Tudi z izsuševanji barij ali močvirij, ki imajo dotok v jezera, se kvaliteta vode slabša (Preseško jezero).

O vseh teh negativnih vplivih omenjeni strokovnjaki niso samo pisali in svarili, temveč tudi navedli ukrepe, kako bi ta razvoj preprečili ali vsaj zavrli. Da pri tem oblasti niso gluhih ušes, dokazuje tudi nagrada, ki jo je prejel za velike zasluge pri vzdrževanju čistoče naših jezer dr. Hans Sampl in pa dejstvo, da se je z gradnjo novih modernih čistilnih naprav znatno zmanjšala nevarnost onesnaženja jezer z odplakami. Teh naprav še zelo primanjkuje, vendar pričetki so tu. Strokovnjaki so s svojimi referati vsekakor zbudili zanimanje za boljši in pravičnejši odnos do tako aktualnega vprašanja — varnosti narave. V naslednjem navajamo nekaj ugotovitev, ki jih je napravil dr. Loub pri raziskavi jezerskega dna v Preseškem jezeru.

Preseško jezero ima 55 ha površine in je samo 6 metrov globoko. Značilno zanj je, da vode ne dobiva samo iz zapadnega močvirnega pritoka in majhnega potočka z juga, temveč tudi iz 16 vrelcev na jezerskem dnu, ki imajo vsi obliko globokih lijakov, od katerih je najglobljі 13 metrov globok. Geološko obrobljajo jezero na severu: Negal (Spitzeggel), ki spada v apneno pogorje Ziljskih Alp, na jugu nizki hrbet iz filita, ki loči jezero od reke Zilje, na vzhodu in zapadu pa raztegnjena šotasta močvirja, obraščena z ločjem.

Jezerska voda je zelo apnena, kar je pripisati okolici, v kateri se nahaja. V bližini bregov je jezersko dno sestavljeno iz finega apnenega peska, prevlečenega z zelo humoznim blatom, imenovanim „Güttja". Ta podvodni pas je oddaljen od brega 50 do 100 metrov. Od te linije naprej, proti sredini jezera je jezersko dno sestavljeno iz temne glinice, ki pa je skoro brez apnenih primesi in prav tako pokrita z Güttjo.

Ta dva pasova ne škodujeta kvaliteti jezerske vode. Od središča jezera proti jugu pa je jezersko dno pokrito odnosno prevlečeno z „gnilim blatom", imenovanim sapropel. Ta plast je debela komaj nekaj centimetrov in je v primeri z drugimi koroškimi jezeri zelo malenkostna. Plast sapropelna je črna, po žveplovem vodiku smrdeča masa, kjer se razkroj vrši anaerobno (to se pravi brez kisika). Pri tem razkroju nastanejo poleg žveplovega vodika tudi druge strupene snovi, ki škodujejo živalskim in rastlinskim organizmom. Če se plasti sapropelna širijo in večajo, se obratno manjšajo v vodi raztopljene količine kisika, brez katerega ni zdravega življenja v vodi. Po navadi se nahajajo plasti sapropelna v globinah 35 do 40 metrov, v Preseškem jezeru pa kar v 6 metrih, kar je seveda že kritično in se ne sme jemati na lahko ramo. K sreči je plast sapropelna še zelo tanka in površina majhna — trenutno 10 % jezerskega dna.

Zelo važno vlogo pri zdravljenju „bolnih" jezer igrajo tudi pasovi trstike in ločja, ki s svojimi koreninami vsrkavajo in vežejo razne organske spojine, tako tudi strupene in jih na ta način odvzamejo jezerski vodi. Na žalost so zadnje čase pasove trstike in bičja na obeh straneh jezera (na vzhodu in zapadu) zelo skrčili, (z namenom da osušijo močvirja) tako, da je posledica tega slabšanje naravnega čiščenja odnosno „zdravljenja" jezera. Trenutno ima Preseško jezero še možnost in moč, da se samo od sebe očiščuje in „zdravi". V bodoče, ko bo okolica jezera še bolj naseljena in onesnaževanje z odplakami v jezero še večje, pa bo tudi ta možnost izčrpana. Temu dejstvu bo treba posvetiti v bodoče veliko in poglavitno pažnjo.

Logavaški pevci gostovali v Preddvoru

Preddvor je mala vas ob južnem vznožju Karavank, ki pa je po svoji idilični legi marsikomu znan kot kraj oddiha, posebno tistim, ki ljubijo mir in lepoto gozdov in planin. Preddvor pa ni znan le kot turistična privlačnost, marveč ima tudi bogato zgodovino in so minulo soboto obhajali že devetstoletnico tega kraja. S tako visokim jubilejem se prebivalci Preddvora lahko ponašajo, zato je tudi razumljivo, da so ga dostojno proslavili.

Ob tej priložnosti so priredili obsežen kulturni spored, v katerem so sodelovale številne kulturne skupine, predvsem folklorni ansambli. Med nastopajočimi je bil tudi moški pevski zbor iz Loge vasi, ki goji s prosvetnimi delavci v Preddvoru prijateljske stike. Tako so naši pevci pod vodstvom Stanka Černica prispevali koroški del k tej svečanosti, kar je občinstvo nadvse prisrčno pozdravilo. Obiskovalci so še posebno navdušeno sprejeli našo koroško narodno pesem, ki je privrela iz grl logavaških pevcev, kar radi verjamemo, saj so prav zaradi svojega ubranega petja priljubljeni doma in pridobijo povsod, kjer zapojejo, nove prijatelje in občudovalce.

Polni zadovoljstva in z utrjenim prijateljstvom so se naši pevci vrnili domov. Njihov nastop na proslavi 900-letnice Preddvora bo vsakemu pevcu ostal v nepozabnem spominu.

OBVESTILO

UDELEŽENCEM IZLETA V SARAJEVO

Slovenska prosvetna zveza obvešča vse prijavljene udeležence izleta v Sarajevo, da morajo biti v nedeljo 5. decembra točno ob 8. uri zjutraj na letališču Brnik, kjer jih bo sprejel predstavnik INEX TURISTA in jim na podlagi seznama prijavljencev izročil vozovnice za letalo.

Kdor se izleta iz kakršnihkoli vzrokov ne bi mogel udeležiti, lahko svoje mesto odstopi komu drugemu, ker bi sicer zapadel vplačani prispevek; vendar mora v tem primeru „namestnik" na letališču povedati ime prvotno prijavljenega udeleženca izleta.

Slovenska prosvetna zveza

Narodne manjšine

in pravičnost na svetu

Na nedavni škofovski sinodi v Rimu je v razpravo o pravičnosti v svetu posegel tudi slovenski škof dr. Janez Jenko ter opozoril na krivice, ki jih mnogokrat trpijo narodne manjšine. Glede manjšin je zastopnik jugoslovanskega episkopata poudaril naslednje:

Pravica do napredka vključuje obsodbo vseh tistih oblik pritiska, ki drže slabotnejše narode v odvisnosti. Želimo, da se tukaj izrecno obsodi pomor celih rodov in plemen, kar se je v zadnjih časih več kot enkrat zgodilo. Prav tako naj se prepove kratiti pravice narodnim manjšinam, koliko bolj šele celim narodom. Pozitivno naj se naglasi krščanska dolžnost, da se vsi prepiri med narodi v duhu evangelskih načel poravnajo na miren način s pogajanji in poštenimi dogovori. K temu naj se vzgajajo tako posamezni ljudje kakor sami narodi.

Iz žalostnih izkušenj je znano, da je pretirani nacionalizem večkrat okužil politične stranke ali tudi vlade, ki z nekim zlaganim videzom zakonitosti stiskajo manjšine.

Tudi na cerkvenem in verskem področju se ne ravna vedno z narodnimi manjšinami po božjih zapovedih in krščanski pravičnosti. Tudi cerkveni ljudje so včasih pod vplivom pretiranega nacionalizma, kakor uči zgodovina in potrjujejo najnovejše razmere.

Zaradi tega naj bi se v deželah in škofijah, kjer žive pripadniki ali več narodnih manjšin, cerkvene oblasti strogo držale načel pravičnosti in ljubezni in z vso skrbjo stvari tako urejevale, da se narodni manjšini ne bi postavljale ovire na pot verskega in človeškega razvoja. Časopisi, ki se izdajajo z blagoslovom cerkvene oblasti, naj bi brez vsake razlike prispevali enako k razvoju in obrambi pravic manjšine.

Na župnije narodnih manjšin naj se postavi duhovnik dotične manjšine, ali vsaj tak, ki zna njihov jezik. Škof kot oče vseh vernikov mora varovati pravice manjšine, zlasti ko gre za verski pouk in oznanjevanje božje besede v materinskem jeziku. Pastir se ne sme dati preplašiti, da te dolžnosti ne bi izpolnjeval.

Posebno težak bi bil primer, če bi duhovnik ali celo župnik sodeloval s politično stranko, ki si je postavila nalogo, da uniči narodno manjšino, ne sicer s fizično silo in mečem, ampak s psihološkimi, ekonomskimi in socialnimi sredstvi.

Znano je, da so bile pravice narodnih manjšin po vojni priznane in zavarovane z mednarodnimi sporazumi. Ti dogovori se ne izvršujejo vedno natančno, zlasti če gre za manjše narode. Zdi se, da bi zakonodaja tudi v demokratičnih državah morala obsegati take zakone, da bi življenjske pravice narodnih manjšin bile uspešno zaščitene, ne pa, da bi bile te enostavno izročene na milost in nemilost glasovom večine.

Vsak narod pod nebom je dobil od Stvarnika lastne darove in prednosti, naj je velik ali majhen. Pripadniki narodnosti, ki žive na istem ozemlju, morajo drug drugega spoznavati in ljubiti. Manjšine morajo biti kakor posredovalci in most, ki naj združuje kulture in narode in tako doprinaša lep delež h krščanskemu miru in edinosti med narodi.

●

Zgornja izjava povsem jasno kaže, da je škof Jenko med drugim mislil tudi na položaj in težnje slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, ko se je pred svetovnim škofovskim zborom tako odločno zavzemal za pravice in dosledno spoštovanje enakopravnosti narodnih manjšin.

Dunajska drsalna revija

BO SPET GOSTOVALA V CELOVCU

Tudi v tej zimski sezoni, in sicer v času od 3. do 13. februarja 1972, bo dunajska Drsalna revija gostovala v celovški mestni dvorani, kjer bo izvajala svoj novi spored pod naslovom „Nepozabne melodije".

Propagando za tokratno gostovanje Drsalne revije je ravnatelj celovškega sejma dr. Kleindienst po stari navadi spet začel v Jugoslaviji, od koder spet pričakujejo veliko število obiskovalcev. Priredil je tiskovno konferenco v Mariboru, Celju, Zagrebu, Opatiji, Ljubljani in Kranju, kjer je tamkajšnjim zastopnikom tiska obrazložil podrobnosti gostovanja, hkrati pa se pogovarjal tudi s predstavniki potovalnih uradov in turističnih organizacij.

Tiskovne konference v omenjenih krajih so pokazale, da vlada v Jugoslaviji veliko zanimanje za celovške predstave Drsalne revije, zlasti ker to zimo v Jugoslaviji ne bo gostovala nobena druga podobna revija.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone

ležnosti ga je poljubila in prav tako prijazno tudi odslovila.

Naslednjega dne mu je pojasnila svoje vedenje: „Kdor ne more čakati, ne zna razumeti in ni vreden ničesar. Pri nekem Francozu sem brala, da ženska, ki hoče biti ljubljena, odkriva moškemu svoje telo tako, kot moški odkriva svojo dušo, samo polagoma." Potem mu je to misel razčlenila: „Če je temelj moškosti ustvarjalni duh, je ženskost v telesu. Žensko telo hrani življenje, ki ga lahko doume in ceni samo duh."

Namenoma ni maral oporekati njenim teorijam, ker nikoli ni vedel, kaj je pobrala iz knjig in kaj je njeno. Večkrat pa je razmišljal, od kod ta njena čudna samozavest, pa ni našel pravega odgovora. Vendar ga je s svojo razboritostjo privlačevala, ob njej se ni nikoli dolgočasil. Le ob razpravah o umetnosti je začutil nekoliko manjvrednosti ob ženski, ki je bila že od otroških let deležna odlične vzgoje in je v Parizu dokončala študije zgodovine umetnosti.

Njega pa so v glavnem zanimali Angleži, zato bi bil vztrajal ob njej, tudi če bi ga bila imela za tnalo.

Po večerji ga je peljala v spalnico in ga posadila na posteljo pod modrim baldahinom.

„Želim si, da to noč preživite z menoj."

„Seveda . . . Nikamor ne grem od vas, tudi če bi se podirali zadnji stebri velike Nemčije."

Oči so ji nagajivo zalesketale. Ker ni vedela, zakaj je to dejal, mu je na videz strogo dejala: „Prosim vas, Helmut, posvetite se meni in pustite politiko. Sicer pa mi oprostite, za hip vas bom pustila samega."

Medtem ko je šla vragsigavedi po kaj, je stopil k toaletni mizici in se zasmejal: „Aha, zdaj vem, od kod črpa madame lepoto." Na mizici se je lesketala cela rešta stekleničic, lončkov in črtal. „O prekleto, njena kozmetika je kakor njena politika — kozmopolitska. Glej no, saj je vsa Evropa prispevala maže in mažice za njeno mladost."

Vrata so se odprla — zagledal jo je v zrcalu in viknil: „O, hudiča, kaj pa je to? Tančica in krzno!"

Obrnil se je k njej in občudujoče dahnil:

„O, kakšna angelska lepota!"

„To je moj zadnji model za spanje, ki sem si ga izbrala in ga hranila samo za vas, dragi Helmut. Saj veste, značaj ženske se zrcali v njeni obleki."

„Seveda," je pomislil Wolf, „zato je brez značaja, brž ko je gola." Na glas pa je dejal:

„Tako je. Seveda odkriva obleka žensko dušo, če je le ne zakriva."

„Saj je za to. Kaj bi sicer moški odkrivali pri slačenju?"

Wolf bi jo najraje zgrabil in jo vrgel na posteljo, vendar se je moral obvladati: „Prekleta baba, saj bo šla noč k vragu, preden bova spregovorila o tem, kar me najbolj zanima."

Ona pa se je nekajkrat zavrtela pred njim in se mu približala na doseg rok. Wolf se je zganil kakor tiger, pa se je naglo izvila in se postavila predenj. Ukazujoče je dejala:

„Nocoj ste pod mojim poveljstvom, gospod major. Takoj se slecite!"

„Kako, do golega?"

„Seveda, do golega."

„Imenitno povelje. Precej ga bom izpolnil.

Z vojaško naglico je zmetal s sebe obleko in se zavalil pod baldahin, kot bi ga spodnesla topovska salva. Po prstih je prišla k njemu. Obstala je pred njim in ga motrila s priprtimi očmi, potem pa se je s prsti prav narahlo dotaknila njegovih ramen, zdrsela po trebuhu, pa spet nazaj na prsi.

„Prekleto, ali mi blagoslavlja črevesje?" je pomislil Wolf in potrpežljivo čakal, kaj vse bo še počela, preden bo prišel na svoj račun.

Sklonila se je k njemu in mu zašepetala:

„Všeč ste mi. Ali naj vam izdam skrivnost?"

„Prosim, saj od skrivnosti živim."

„Neskončno rada vas imam. Posebno v takšnem položaju. Čudovito je, če postane surov moški ubogljiv in nežen. Tudi to mi je všeč, da sem vas že tako vzburila." Zdaj je potegnila z roko malo dlje po trebuhu kakor prvič.

„Meni pa je všeč, če tako lepa ženska, kot ste vi, zapre oči in neha govoriti," je dejal Wolf in se zganil kot plazilec v rečni travi.

Začutila je dvoje moških rok in objem okoli bokov. Skušala se je braniti. Potegnil jo je nase, da se je njegovo telo ugreznilo v njeni mehkobi. Zgrudila se je na posteljo, da so zaječale vzmeti. V njegovih rokah se je počutila nebogljeno. Njegove dlani so drsele po njenem telesu in se ustavile na stegnih. Potem je začutila njegove ustnice na vratu — kot bi ji odpiral žilo. Vsa se je tresla v njegovem objemu. Njen odpor se je topil pod njegovimi rokami kot sneg pod ognjem. Njegove roke so povedale več kot besede. Sama ni vedela, kdaj je bila gola. Nekajkrat sta se prevrgla ko dve ribi, potem je obležala pod njim. Ko pa se je čutila že obvladano in se je bala, da bo premagana, jo je spustil in se odmaknil od nje. Klečal je ob njej in jo gledal s priprtimi očmi. Na njeno golo telo je padala rdeča svetloba in jo zavijala v mehke sence. Oči si je zakrila z lasmi in drobnimi prsti, kot bi se sramovala. Sprva se ji je zdelo, da je bil predivji, zdaj pa se je pomirila ob nenadni nežnosti. Dvignila se je k njemu, mu ovila roke okoli vratu in ga potegnila k sebi. Ko pa ga je za-

Otrok potrebuje igračo

Ko otrok začne opažati svet okoli sebe, se mu zdi čudovit, toda nedosegljiv. Mi pa hočemo, da bodo njegovi možgani lahko postali koristni prav za ta svet. Ali morda ne govorimo, da gradimo zanj, da bi živel bolje od nas? Pripovedujemo mu, da je prihodnost njegova, toda pozabljamo ga privabiti nanjo, slabo mu pomagamo pri spoznavanju tega sveta, ki ga tako privlači. Prav pri tem pa se igrače izkažejo kot vrsta najprimernejših sredstev, s katerimi je mogoče otroku svet približati in mu ga napraviti razumljivega.

Igrače torej niso samo za zabavo, ampak imajo globok vzgojni pomen. Otrok, ki dela preproste kemične poskuse, ki sestavlja žerjave, ki se igra z avtomobilčki in jih postavlja v garaže, ki gleda skozi mikroskop, se približuje stvarnosti in se vanjo začne vključevati.

Nekoč je bilo tako, da je otrok dejal: „Ko bom velik, bom tudi jaz delal tako," ko je videl pri delu pripadnika tega ali onega poklica. Zdaj pa so otroku dane možnosti, da posnema odrasle pri njihovem delu s pomočjo igrač, ki so skoraj v vsem podobne originalom v resnični rabi.

Včasih smo tudi karali otroka, če je nalašč razbil igračo, da bi videl, kako je sestavljena ali kaj je v njej. Ko se je izkazalo, da je čisto naravno, da se otrok tako obnaša, so začele tovarne izdelovati igrače, s katerimi je mogoče zadovoljiti otrokovo naravno radovednost. Zdaj so že mnoge igrače izdelane tako, da otrok lahko spozna, kaj je v njih. Še več, veliko je celo takih, da otrok sam sestavlja dele v celoto.

Očitno je, da je v takih primerih beseda „igrača" že skoraj neprimerna. Igrača je namreč zgubila svoj nekdanji pomen ter postala pravo sredstvo za duševno zorenje otrok.

Pač pa mnogi vzgojitelji menijo, da so najboljše igrače za otroke še vedno starši ter da so igrače često le nekak izgovor staršev za skrivanje njihove nesposobnosti občevanja z otroki. To mnenje je lahko pravilno, lahko pa tudi ne. Dejstvo je namreč da je vedno manj takih staršev, ki bi imeli dovolj časa posvečati se igranju s svojimi otroki. Vsekakor pa so igrače lahko odlično sredstvo občevanja odraslih z otroki, kar čedalje bolj upoštevajo tudi pri izdelovanju igrač, ko izdelujejo tako imenovane univerzalne igrače, s katerimi se razen otrok lahko igrajo tudi starši. To pomeni, da prava igrača naj bi ne bila samo del otrokovega sveta, ampak posrednik med odraslimi in otroki.

Zdravje v zimskem sadju

Pričela se je sezona zimskega sadja — orehov, banan, jabolk in hrušk, mandeljnov, lešnikov, oranž, kikirikija in kostanjev pa dateljnov in suhih fig.

Narava je pravzaprav čudovito urejena: kadar so pasji dnevi, nas poletno sadje osvežuje, a ne daje veliko kalorij. Zimsko sadje pa pomaga človeku, da lažje prenese mraz. Zavoljo tega mu je dala narava veliko maščob in sladkorja.

KOSTANJ vsebuje skoraj vse sestavine žitaric; več kot 30 odstotkov škroba, malo proteina, velik odstotek vitamina B in veliko količino vitamina C — 50 miligramov na 100 gramov — skoraj toliko kot limona. Kostanj je zelo kaloričen in hranljiv, zato je odlično zimsko sadje za otroke in stare ljudi, slabokrvne in rekonvalescente, ker vrača telesno in duševno moč.

JABOLKA so pravi vir zdravja in mladosti. Vsebujejo velik odstotek mineralov, sladkorja, aminokislin, pektina in vitaminov. Ne dražijo črevesja, ker vsebujejo le 1 odstotek celuloze. Zavoljo pektina in tanina so odlično zdravilo pri otroških driskah. Jabolčno skorjo zavržemo le, če naš želodec težko prebavlja hrano, ker je v njej veliko dragocenih snovi.

Po grozdju in figah, ki vsebujejo 15 odstotkov sladkorja, so **HRUŠKE** najslajše sadje. Niso sicer tako zelo hranljive, ker nimajo veliko rudninskih snovi in vitaminov, so pa kljub temu — zlasti kuhane — odlična hrana za otroke in stare ljudi.

Ena sama **ORANŽA** zadostuje, da dobi telo na dan tri četrtine potrebnih vitaminov. Čez zimo, ko ni dovolj sveže solate in zelenjave, je oranža najimenitnejši vir vitaminov. Poleg vitamina C vsebujejo tudi kalcij, ki ga nujno potrebujejo pri rasti otroci. Ker vitamin C na zraku, svetlobi in pri toploti hitro propade, je treba južno sadje lupiti tik pred uporabo.

Suho zimsko sadje, ki prebavlja naše telo njegov sladkor lažje kot industrijskega, ohranja vitamina A in C. Poleg orehov so suhe fige in dateljni zdravilo, lahko prebavljivo sadje z veliko hranilno vrednostjo.

KIKIRIKI (zemeljski lešnik) je skoraj popolna hrana, ki nima endinole vitamina C. Vsebuje 50 odstotkov maščob, 27 odstotkov proteina (več kot meso), vse nujne sestavine, ki jih potrebuje telo za obstoj, pa 13 odstotkov sladkorja in različnih rudninskih snovi. Zavoljo velikega odstotka maščob je kikiriki težje prebavljiv in ga je treba dobro zgristi.

OREHI, MANDELJNI in **LEŠNIKI** so zelo hranljivo sadje; s 50 odstotki maščobe so skoraj 30-krat bolj kalorični kot poletno sadje, dvainpolkrat bolj kot kruh, trikrat bolj kot kostanj in desetkrat bolj kot poletno sočno sadje. Sto gramov tega zimskega sadja da telesu 600 gramov kalorij. Oreh vsebuje toliko proteinov (elementa, ki obnavlja porabljene celice) kot meso (15 do 20 odstotkov), 20 odstotkov sladkorja ter veliko rudninskih snovi, kalcija, železa, fosforja, žvepla in vitaminov A, B in D.

Če mandeljne uživamo v kombinaciji z oranžami ali limoninim sokom, lahko tako nadomestimo celoten dnevni obrok.

Tudi rozine so idealno zimsko sadje, ker vsebujejo poleg vsega drugega tudi 72 odstotkov sladkorja.

Proti utrujenosti

Včasih se vam zgodi, da nimate veselja brati knjigo ali pa se sprehoditi na svežem zraku; mučita vas telesna in duševna utrujenost. Temu je vzrok slaba prekrvavljenost možgan in zastajanje krvi. Utrujenost poskusite pregnati na kaj preprost način.

Nekaj časa morate ležati tako, da imate noge vsaj 30 cm više od glave. Če imate likalno desko ali navadno desko, jo prislonite na rob postelje, lezite nanjo z glavo na spodnjem koncu. Lahko uporabite tudi primeren stol z naslonjalom; čezenj položite odejo, da vas robovi ne bi ožulili. Mirno ležite kakih 20 minut z mlahavo spuščenimi rokami in ne da bi mislili na vsakdanje skrbi. Poživljena cirkulacija krvi bo brez dvoma pregnala vso utrujenost.

Bruhanje krvi

Nastopi najpogosteje zaradi rane na želodcu, želodčnega raka ali krčnih žil v požiralniku. Kri iz želodca je podobna kavini usedlini, iz požiralnika je svetlejša (če ni seveda bila že v želodcu), svetla spenjena kri pa prihaja iz pljuč.

Vzroki: Rana in čiri v želodcu, katerih vzroki še danes niso popolnoma pojasnjeni!

Znaki: Ponekod sploh ni pojavov in se bolnik ne zaveda, da ima v želodcu čir ali rano. Navadno pa ima bolnik dolgoletne težave z želodčnim tiščanjem in bolečine neposredno po jedi ali na tešče bruha, rada ga peče zgaga. Včasih se nenadoma pojavi bruhanje krvi in črno blato. Posebno važen in upoštevanja vreden znak je bruhanje krvi. Kri je pomešana z ostanki jedil, je pa tudi čista temna, črnikasta kot kavna usedlina. — (Krvava stolica). Po bruhanju: bledica in slabokrvnost, omotica in šumenje v ušesih, zehanje, često glavobol. Navadno se pojavi silna žeja.

Bruhanje krvi zaradi raka na želodcu: Znaki: Jezik je navadno močno obložen, teka bolnik nima; zlasti mu je zoprno meso: bolnik občuti pogosto bolečine okoli želodca in celo v hrbtu, včasih se pa pojavi celo povračanje in bruhanje črne krvi. Posebno vidno znamenje raka je hujšanje v zvezi z bruhanjem in breztečnostjo.

DROBNI NASVETI

■ **Mokre čevlje** napolnimo s časopisnim papirjem, ki vpija vlago.

■ **Nove čevlje** natremo znotraj z nekaj kapljicami vinskega cveta in drgnemo, dokler se usnje ne posuši.

■ **Nove otroške čevlje** namažemo s toplim mizarskim klejem po podplatih in pustimo, da se dobro posuši. Podplati bodo postali močnejši in ne bodo prepuščali vlage.

■ **Čevlji postanejo nepremočljivi,** če jih pustimo nekaj ur namočene v gosti milnici, potem jih posušimo. Tekočina pusti namreč v porah usnja maščobo in zaradi tega postanejo čevlji nepremočljivi.

Poskusite!

FIŽOLOVA ENOLONČNICA Z GORČICO

¾ litra fižola, 30 dkg prekajenih reberc, sol, 5 dkg masti, večja čebula, nekaj strokov česna, žlička paprike, paradižnikova mezga, gorčica, srednje debel krompir. — Pristavimo čez noč namočen fižol in napol kuhanemu dodamo razsekana svinjska rebrca, sol, na masti prepraženo čebulo, česen in papriko. Preden je vse kuhano, zagostimo jed z naribanim krompirjem in ji dodamo paradižnikovo mezgo in gorčico.

ŠPINAČNA JUHA Z RIŽEM

Okoli liter goveje juhe iz jušnega koncentrata, 4 dkg riža, 25 dkg špinače, 3 dkg sira, zelen peteršilj. — V govejo juho zakuhamo riž (kuhamo ga približno 15 minut), nato dodamo očiščeno, oprano in drobno zrezano špinačo, kuhamo pokrito 5 minut, dodamo nariban sir, sesekljan zelen peteršilj in juho takoj ponudimo.

OREHOVA POTICA

½ kg moke, 10 dkg margarine, 10 dkg sladkorja, 8 dkg kvasa, 2 dcl mleka, limonina lupina, sol, 2 jajci, 30 dkg orehov, 10 dkg rozin, 1,5 dcl mleka, 15 dkg sladkorja, jajce, vanilin sladkor, malo ruma. — Moko presejemo. Iz kvasa, žličke sladkorja in malo mleka naredimo kvasni nastavek in pustimo, da vzhaja. Margarino raztopimo, dodamo sladkor, ostalo mleko in razžvrkljani jajci ter sol. Med moko nasirgamo limonino lupino. Vzhajan kvasni nastavek dodamo moki, prav tako pripravljeno mešanico in na hitro ugnetemo gladko testo, ki ga razdelimo na 3 dele in vsakega razvaljamo v pravokotno obliko, debelo za pol prsta. Razvaljano testo, namažemo z orehovim nadevom, testo zvijemo in damo v namazan pekač. Ne da bi potico pustili vzhajati, jo pečemo v srednje vroči pečici približno eno uro.

Nadev: zmlete orehe in sladkor poparimo z mleko, primešamo raztopen rumenjak, rum in vanilin sladkor ter oprane in odcejene rozine. Nazadnje narahlo primešamo trd sneg beljaka.

Povešena vrata

Vrata, zlasti kuhinjska, se dostikrat povesijo. Temu so nemalokrat krivi tudi otroci, ki se prav radi „vozijo" z njimi. Če se je to zgodilo tudi pri vas in ste ugotovili, da vam vrata drsajo po tleh, si kaj lahko pomagate. Podložite pod vrata prepognjen smirkov ali steklen papir. Potem mu stopite na rob z nogo in nekajkrat potegnete s povešenimi vrati po njem. Tako ste jih na hitro „oskoblali". Potegnite papir izpod vrat in jih odprite ter zaprite — videli boste, da ste na preprost način „popravili okvaro".

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone

čutila vsega, je vzdrhtela in se prižela k njemu, kot bi se bala umreti. V tem drhtenju se je začela gibati kot simbol neskončnosti, kot vse od začetka stvarjenja sveta . . . V tem je bila res edinstvena. Wolf jo je proučeval in bil presenečen . . . To valovanje njene nesporne moči mu je vzbujalo vselej, kadar je bil z njo, občutek negotovosti. Še močneje jo je objel in skušal misliti na nekaj povsem drugega, prav nič v zvezi z njo ali z njim, da ne bi skoprnel od njenega ognja. Da je lahko vzdržal, se je spomnil na tiste, ki jih je raztrgala mina. Čutil pa jo je vse močneje, vse globlje, čedalje bolj burno.

Nekajkrat je zagrčal kot velika mačka ob posebnem ugodju, potem se je tudi njej utrgalo nekaj tihih vzkrikov. Vse se je vrtinčilo v morju, pogrezala se je v sladkobni grozi, dokler ni vrgla glave navzad in se ga bolestno oklenila, kot se zgrabi utapljajoči za skalo. Ves čas jo je motril skozi priprte oči. Kdaj pa kdaj je pod njim zaječala, kot bi jo prebodel z mečem.

Potem je obležala ob njem, kot bi spala. Poljubil jo je na oči in ji božal lase, mislil pa si je: „No, da sem te le ukrotil."

Odprla je oči: „Helmut, bilo je res čudovito, v mojem stilu . . To je nekaj najlepšega, kar imam od življenja; škoda, da je tako poredko."

„Nimam besed, je pritrdil Wolf, ki ji je zavidal, da zna pozabiti na vse in tako uživati. V njegove predstave se je vsiljevala vojna.

„Zakaj si tako zamišljen?"

„Prevzela si me. Povsem sem omamljen," je igral in si mislil:

„Ti ne veš, kako prekleto malo časa imam še." Tudi takrat na Bledu je igral pozornega ljubimca, ki gre molče in slep prek vsega, da zadovolji vse, še tako nemogoče želje svoje ljubice. Ko sta po prečuti noči pod vtisom užitkov malo poležala, ji je šepnil v uho, da ji bo zaupal skrivnost, ki bi je sicer ne smel. Šele ko mu je zagotovila, da zna molčati, ji je povedal, da vedo zanjo in njene zveze z Angleži. Tedaj se ji je obraz najprej zresnil, potem pa se je skušala brezskrbno zasmejati. Rekla je, da mu je hvaležna, vendar se je menila s temi ljudmi z vednostjo svojih, in sicer le tako, za zabavo . . . Wolfu se ni bilo treba dosti truditi, da jo je prepričal, naj se ob njem vključi v zanimivo igro, ki ji bo lahko samo v prid. Hkrati bo imela tudi razlog, da se bo lahko sestajala z njim. Zaupala mu je, da je njen mož domišljavec, v postelji pa dolgočasen in brez stila. Vse, kar ima, je denar in še ta je zanjo omejen — raje ga zapravlja s pubertetnicami, ki jih bogato plačuje.

Wolf bi bil najraje načel pogovor o Angležih, a mu je zaprla usta z roko: „Prosim vas, Helmut, o tem se bova pogovarjala kasneje. Bodite moji vsaj v teh kratkih trenutkih in ne ustvarjajte mi občutka, da vam je umazana sedanjost važnejša od mene. Če je tako, se ne bova nikoli več videla . . ."

Wolf je porabil precej besed, da jo je prepričal. Znova se je spustil v potrpežljivo ljubavno igro. Bila je neutrudljiva, saj je bila cele dneve prespala doma, medtem ko si je Wolf izčrpal živce v idrijski kanonadi in se je že bal, da ne bi odpovedal. Prijel jo je krepkeje, da ji je vzel nekaj moči. Naredil se je, ko da neznansko uživa, zato je namenoma grčal, čeprav bi jo bil najraje nekajkrat usekal po nagi zadnjici. Kljub temu je zdržal in opazoval njen stil, ki se mu je kmalu razsul v trzajočih stokih: „O, Helmut, Helmut, Helmut", — dokler ni onemoglo obležala . . .

Ko se je ovedela, sta popila nekaj osvežujočega in sedla na posteljo. S profesorsko natančnostjo mu je začela pripovedovati vse, kar se je zgodilo, odkar mu je zadnjikrat poročala. Iz njenega pripovedovanja je razbral, da se Angleži močno zanimajo za mesto, obalo in obrambo. Zvedel je tudi, kako se obnašajo častniki esesovskega štaba, in druge podrobnosti, ki so bile pomembne za generalovo radovednost.

Romana je imela prijateljice, ki so se redno shajale s oficirji vseh vrst poveljstev. Wolf si je zapisoval važnejše novice.

V kroge Osvobodilne fronte se ni marala spuščati. Ljudi „na dnu družbe" ni razumela in ni imela z njimi stika.

Iz hvaležnosti za uporabljive vesti jo je tik pred jutrom za slovo še enkrat osrečil, potem pa se je odpravil. Na pragu jo je poljubil in ji dejal, kot bi bral njene misli:

„Tudi v bodoče delajva tako, da bo vse, kar sva si izmenjala, koristilo vsakemu posebej in obema hkrati."

Te misli se mu niso zdele ravno poštene, zato pa toliko bolj praktične. Ni slabo, če ima človek vnaprej pripravljeno varianto za primer, ko se položaj preobrne. Kaj se bo zgodilo jutri, pa nihče ne ve. Zadovoljil se je s to mislijo, za generala pa je imel pripravljeno povsem drugačno tolmačenje: ta je bil namreč na svoji poti k zmagi strog in neizprosen.

Šel je ob obali, da se je nadihal svežega zraka, pomešanega z drobnimi kapljicami morske vode. Mogočni valovi so butali ob kamniti breg, se vrtinčili in penili. Razmislil je še o nekaterih ljudeh, ki jih mora obiskati to dopoldne, čeprav je zaspan in izpit. Zavil je v najbližji lokal, se zgnetel med mornarje in si naročil kavo, da je lahko zaužil dvojno dozo poživilnega sredstva, kakršnega so dajali pilotom strmoglavcem.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

MICHAEL AVALLONE:

Sosedje

Tistega usodnega dne je Joan Wilkinson rekla:

— Po okolici se potika klatež. Nabavila si bom samokres.

Vedel sem, da se ne šali. Tako je govorila, ker je bila z Zahoda, imela je tri sinove, mož pa je bil ves dan zaposlen.

Moja žena me je pogledala čez mizo, na kateri je bil zajtrk, in mi pomežiknila.

— Pretiravaš; je rekla Joani.

— Nikakor ne! je odgovorila Joan hitro in si pogladila rdečkaste kodre s pegastega obraza. Že dve noči slišim trkanje na vhodna vrata. Ko prižgem luč, trkanje preneha. Nocoj sem videla neznanega moškega, ki je tekel stran od naše hiše.

Izpil sem kavo in pogledal na uro. Moral sem takoj oditi, da bi ujel avtobus v mesto.

— Zakaj ne pokličete policije, Joan? sem vprašal. Čeprav je Krassville majhno mesto, verjetno ima šerifa.

Nisem bil prepričan, da ga ima. Nan in jaz sva se pred kratkim preselila v to hišico v divjem koncu New Jerseya. Če gre res za klatežа, se bo, ko bo zagledal policaja, prestrašil in zbežal.

— Zamudil boš, Pet, mi je rekla Nan in mi dala znak, da bo ona pomirila Joan.

Joan je prihajala k nam nekajkrat na dan. Nič nisem imel proti temu, ker je delala družbo moji ženi.

Pri vratih sem jo slišal:

— Zahtevala bom od Roberta, da mi kupi samokres. Kadar dela nadure štiri noči v tednu, fantki pa spe, ne morem prenesti, da gleda neznan moški skozi moje okno.

Bilo je čudno, toda njene zadnje besede so se mi motale po glavi ves čas vožnje do New Jerseya. Niti križanka v Timesu mi ni pomagala.

Domov sem se vrnil ob desetih zvečer. Nan je čakala in gledala televizijo.

— Ali Liz spi? sem jo vprašal.

— Kot vsaka pridna punčka. Tvoja hčerka je vsak dan boljša. Veš, kaj je rekla danes zjutraj? Nikoli ne boš uganil. Res je...

Liz je imela komaj dve leti, toda kot vsi starši sva videla v njej vse mogoče čudežne stvari.

Preden mi je Nan mogla povedati, kaj je rekla Liz, sem vprašal:

— Kaj pa je bilo z Joan in klatežem?

— Smejal se boš, je vzdihnila Nan. Danes si je kupila samokres.

Skomignil sem z rameni.

— To morda niti ni slaba zamisel, vendar bi kljub temu bilo treba poklicati policijo.

Skušaš svetovati nekomu, ki je odrasel med kavboji. Robert nocoj spet dela nadure v tovarni in ona je precej prestrašena.

— Naša rdečelasa soseda ima v sebi gotovo kanec teksaške krvi, sem pripomnil. Kljub vsemu ni toliko prestrašena, da se ne bi mogla odločiti za obrambo. Praviš: samokres. Ali ti ga je pokazala?

Nan je zadrhtela:

— Vojaški samokres kalibra 45. Nisem vedela, da je tako velik!

Nasmejal sem se:

— Vojaški samokresi so zelo nevarni. Veliko luknjo narede v človeka.

— Molči, prosim! Menim, da ne bi smela imeti samokresa v hiši, kjer so trije fantje. Saj sam veš, kako divji so včasih. Pravi Indijanci!

— To nama nič mar, sem odgovoril. Ne pozabi ugasniti peči. Grem ležat. Zelo truden sem.

Pa bi nama moralo biti mar.

Okoli polnoči me je iztrgal iz sna revolverski strel. Dvignil sem se. Pok je še zvenel v spalnici. Nan se je prebudila in zastokala.

— Pomiri se! Šel bom ven in...

V tistem hipu mi je najstrašnejši krik, kar sem jih kdaj slišal, zaledenil besede v grlu.

— O, bog! je jeknil v noč Joanin glas. Robert!

Krassville je imel policijo. Čez pol ure je bila naša kuhinja polna policajev. Joan je sedela na kavču v dnevni sobi, v očeh pa ji je ležala žalost.

Skuhal sem kavo za policaje. Žarometi njihovih avtomobilov so osvetljevali okolico, sosedje so kukali izza zaves.

Rešilni avto je že zdavnaj oddrvel proti bolnišnici, vendar je bilo prepozno.

Podrobnosti so bile preproste in strašne:

Joan je dremala v jedilnici, Robert se je vrnil pozno, na svojo nesrečo malce vinjen; ni mogel odkleniti vhodnih vrat, Joan pa je bila preveč prestrašena, da bi lahko trezno presojala. Še vedno imam pred očmi razbito desko na vhodnih vratih, kjer je Joanina krogla prebila les in se zarila v Robertove prsi.

Našel sem ga dobrih pet metrov od vrat. Ležal je na hrbtu, oči je imel široko odprte, steklene.

— Prosim te, Joan, je rekla Nan. Moraš se zbrati.

— Kaj bom rekla fantom? je zastokala Joan.

— Razumeli bodo. Nesreča je bila.

Eden od policajev mi je dal znak, naj pridem v kuhinjo.

— Ali dobro poznate Wilkinsonova?

— Tu smo šele dva meseca, vem pa, da sta se dobro razumela, sem odgovoril.

— Bil je ljubezniv in družinski človek. Veliko je delal.

— To se pogosto dogaja, je zamrmral policaj. Ljudje, ki ne znajo ravnati z orožjem, kajne?

— Tako je, sem potrdil. Ali jo boste aretirali?

Namršil se je:

— Zakaj? V nobenem zaporu ji ne bo hujše, kot ji bo sedaj tu. Seveda bomo zadevo preiskovali naprej.

— Škoda. Tri otroke ima.

— Ne bi smela kupiti samokresa, če je tako neprevidna.

Pozneje, ko so vsi odšli in je Nan storila vse, da je poskrbela za Joan in otroke, sva se pogovarjala v spalnici.

— Ti ne misliš, da je bila nesreča, kajne?

— To je precej neumno vprašanje, Nan.

— Vem. Žal mi je, toda...

— Kaj, toda?

— Ženske se med seboj marsikaj pomenimo. Prej ti nisem povedala. Joan in Robert se zadnje čase nista posebno razumela. Poleg tega je bilo Robertovo življenje visoko zavarovano...

Poljubil sem jo.

— Pojdi spat. Gledala si veliko kriminalnih filmov. Šel bom dol in pogledal, ali je vse zaklenjeno.

Odšel sem po stopnicah. Mrak je zagrinjal dvorišče. Lahko sem videl Wilkinsovo hišo, ki je bila v temi kot štirioglata pošast. Presenečen sem bil, ko sem videl, da mi Joan maha z okna. Počakala me je zunaj. Pod tenkim ogrinjalom je drhtela.

— Pet! je vzkliknila. Misliš, da vedo?

— Pojdi v posteljo, sem zašepetal. Ni treba, da naju vidijo, da se pogovarjava.

Knjiga - najlepše darilo

Ko boste v teh tednih izbirali darila za božične in novoletne praznike, mislite na to, da je najlepše darilo — dobra knjiga.

	šil.
Jože Šircelj: **KOROŠKA ZNAMENJA**, koroški Slovenci v besedi in sliki, 264 str. vel. formata, ilustr., kart.	118
KOROŠKA IN KOROŠKI SLOVENCI, zbornik poljudnoznanstvenih in leposlovnih spisov, 394 str., ilustr., br.	100
Herbert Feis: **CHURCHILL-ROOSEVELT-STALIN**, trije veliki državniki med vojno in pri graditvi miru, 696 str., pl.	120
KOROŠKI PLEBISCIT, zbornik razprav in člankov, 564 str., vel. formata, ilustr., pl.	206
Stanko Klinar: **KARAVANKE**, planinski vodnik, 216 str., zemljevidi in slik. priloge, ovitek iz plastike	91
PREŠERNOVO DELO IN ŽIVLJENJE, dve knjigi velikega formata, skupaj 704 str., slik. priloge, pl.	198
Janko Messner: **SKURNE STORIJE**, zbirka črtic o nelepi koroški „stvarnosti", 148 str., ilustr., br.	57
BESEDA IVANA CANKARJA, izbor odlomkov, 256 str., vel. formata, pl.	120
Georgij K. Žukov: **SPOMINI IN PREMIŠLJANJA** znanega sovjetskega poveljnika iz zadnje vojne, 752 str., slik. priloge, pl.	90
BEVKOVA KNJIGA, zbirka pisateljevih spisov, 216 str., br.	50
Marie-Luise Stangl: **KOZMETIKA ZA VSAK DAN**, 220 str. vel. formata, ilustr., kart.	175
SANJSKA KNJIGA, razlaga sanj, 190 str., kart.	50
Anton Slodnjak: **ZGODOVINA SLOVENSKEGA SLOVSTVA**, dve knjigi skupaj 592 str., slik. priloge, pl.	165
Boccaccio: **DEKAMERON**, sto ljubezenskih novel, 1036 str., pl.	90
Jorge Amado: **KATAKOMBE SVOBODE**, roman o boju brazilskega ljudstva, dve knjigi skupaj 1004 str., ppl.	98
Alexandre Dumas: **ČRNI TULIPAN**, roman iz nizozemske zgodovine, dve knjigi skupaj 276 str., il., slik. priloge., kart.	95
Felicien de Mallefille: **DON JUANOVI SPOMINI**, ljubezenske pustolovščine slavnega zapeljivca, 404 str., pl.	69
Heinz G. Konsalik: **DIAGNOZA RAK**, roman iz zdravniškega življenja, 348 str., ppl.	99

Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti. Plačilo možno v obrokih.

KNJIGARNA „NAŠA KNJIGA" CELOVEC WULFENGASSE

DR. TONE FERENC:

Predzgodovina

neke „znanstvene" ustanove

Z dovoljenjem avtorja dr. Toneta Ferenca začenjamo v nadaljevanjih ponatiskovati njegovo razpravo o tako imenovanem inštitutu za raziskovanje koroške dežele (Institut für Kärntner Landesforschung).
V tej razpravi, ki je bila objavljena v Kroniki, časopisu za slovensko krajevno zgodovino, Ljubljana, 1971, št. 2, je avtor na podlagi dokumentarnega gradiva posvetil za kulise koroške „znanosti", ko je le-ta bila povsem v službi ponemčevanja slovenskega življa in njegovega ozemlja tako na Koroškem kakor tudi v Sloveniji.
Med branjem te razprave bomo naleteli tudi na vrsto imen, ki jih še danes srečavamo na pomembnih položajih. Zato in sploh zaradi podrobnosti, ki jih odkriva ta razprava, bomo v marsikaterem pogledu lažje razumeli, zakaj je današnja „koroška stvarnost" takšna, kakršna je.
Avtorju razprave dr. Tonetu Ferencu pa se tudi tem potom iskreno zahvaljujemo, da nam je dovolili ponatis.

Uredništvo

Ena izmed temeljnih značilnosti nemške okupacije v Sloveniji v letu 1941 so okupatorjeva prizadevanja, da bi zasedene pokrajine čimprej popopolnoma ponemčil.[1] Za nobeno zasedeno pokrajino v Evropi niso nacistični načrtovalci raznarodovalnega dela predvidevali za popolno ponemčenje tako kratkega roka kakor ravno v Sloveniji. Prve tedne okupacije so nacisti odkrito razglašali, da dajejo Slovencem na Štajerskem le tri ali štiri leta časa, da se naučijo nemškega jezika in zatrjevali, da se bo nato tam govorilo samo še nemško.

Med temeljnimi ukrepi za dosego tega namena je bil množičen izgon Slovencev, zlasti narodno zelo zavednih, množično naseljevanje Nemcev in do potankosti obdelan sistem ponemčevanja, ki naj bi zajel slehernega človeka. Te ukrepe — tako so sklenili ob zasedbi ali v nekaterih primerih še pred njo — naj bi uresničili na vsem nemškem zasedbenem območju v Sloveniji, ki so ga razdelili v dve enoti: Spodnjo Štajersko (slovenska Štajerska, severni del Dolenjske, vzhodni del Gorenjske, severozahodni del Prekmurja) in zasedena območja Kranjske in Koroške ali Južno Koroško (večji del Gorenjske, Mežiška dolina, dravograjski predel) na čelu z dvema šefoma civilne uprave. *Enak* temeljni cilj nacistične zasedbe slovenskega ozemlja aprila 1941 naj bi torej uresničili z *enakimi* ukrepi.

Temeljni cilj nacistične okupacije slovenskih pokrajin je določil Hitler v svojem ustnem naročilu vsakemu šefu civilne uprave posebej: „Machen Sie mir dieses Land wieder deutsch!" Temeljne smernice za množično izganjanje Slovencev pa je za vsako zasedbeno območje izdal državni komisar za utrjevanje nemštva in šef nemške policije Heinrich Himmler. Za izganjanje Slovencev iz Gorenjske in Mežiške doline jih je izdal prve dni aprila 1941, ko je prispel v Celovec, vendar se nam v pismeni obliki niso ohranile ali pa nam še niso dostopne. Za Spodnjo Štajersko jih je izdal 18. aprila 1941, ko je nepričakovano in nenapovedano prišel v Maribor. Za obe zasedeni pokrajini so smernice predvidevale zlasti izgon narodno zelo zavednih Slovencev in priseljencev po 1. januarju leta 1914, popolni izgon slovenskega življa iz 20 km širokega pasu ob novi meji z Italijo južno od reke Save in t. i. Nezavisno državo Hrvatsko, zahodno od reke Sotle ter izgon posameznikov, ki ne bi vstopili v raznarodovalni organizaciji, katerih ustanovitev so tedaj že predvidevali ali ki jih ne bi sprejeli v ti organizaciji. Vse prebivalstvo naj bi pred tem rasno in politično pregledali in ocenili.

Za obe zasedeni pokrajini so ustanovili tudi podobni politični organizaciji, ki naj bi vodili raznarodovalno delo. Na slovenskem Štajerskem so jo imenovali „Steirischer Heimatbund" (Štajerska domovinska zveza), na Gorenjskem in v Mežiški dolini pa „Kärntner Volksbund" (Koroška ljudska zveza). Verjetno bi tudi organizacijo na Gorenjskem imenovali „Heimatbund" (domovinska zveza) namesto „Volksbund" (ljudska zveza), če ne bi nekoč na avstrijskem Koroškem že obstajala organizacija z imenom „Kärntner Heimatbund".

Tudi drugi raznarodovalni ukrepi, ki jih je takoj po zasedbi uvedla nacistična nemška civilna uprava, so bili na obeh zasedbenih območjih enaki: odstranitev vsega, kar deželi ni dajalo nemškega videza, tj. predvsem slovenskih napisov, ponemčenje krajevnih in osebnih imen, ukinitev vsega, kar bi moglo vsaj malo zbujati slovensko narodno zavest, razpust vseh slovenskih političnih, družbenih, kulturnih in celo strokovnih organizacij in društev ter zaplemba njihove imovine, odstranitev vseh vrst spomenikov slovenske kulture, tj. zlasti knjižnic in knjig, ukinitev slovenskih in odprtje samo nemških šol, otroških vrtcev itd.

Uresničevanje teh ukrepov je spočetka na obeh zasedenih območjih potekalo enako dosledno in intenzivno; morda je šef civilne uprave za Gorenjsko izdal kakšen ukrep nekaj dni pozneje kakor šef civilne uprave za Spodnjo Štajersko, vendar ne iz načelnih razlogov, temveč zaradi tega, ker je zaradi italijanske vojaške zasedbe Gorenjske na desnem bregu Save nemška civilna uprava na Gorenjskem nastopila dva tedna pozneje.

Prvi pomisleki proti enakemu obravnavanju Gorenjske in Spodnje Štajerske so se začeli pojavljati v drugi polovici maja 1941, oziroma jih poznamo iz tega časa. Postavil jih je štabni vodja aprila leta 1941 ustanovljenega urada za utrjevanje nemštva na Bledu dr. Karl Starzacher. Ta je bil tudi poverjenik za arhive, knjižnice in muzeje pri šefu civilne uprave za Gorenjsko ter vodja pokrajinskega arhiva NSDAP v Celovcu.

Dr. Starzacher je 22. maja 1941 sestavil „spomenico o poteh, da bi zasedena območja Koroške kulturno in narodnostno vključili v staro pokrajino Koroško in nemški rajh."[2] V prvem delu, ki ima naslov „Stanje zadeve", govori o tem, da je po razbitju Jugoslavije prišel del dravske banovine in sicer Gorenjska h Koroški pokrajini. „Koroška je s tem dobila nalogo, da območje, ki ga naseljuje več kot 180.000 ljudi, izključno Slovencev, in v katerem je le malo za akcijo zmožnih volksdeutscherjev, priključi k stari koroški pokrajini in s tem k rajhu. Nad to nalogo je firerjevo naročilo, da je treba „to deželo napraviti nemško." Opozarja na tri možne rešitve te naloge:

(Se nadaljuje)

1 Nadrobneje o nacistični raznarodovalni politiki v Sloveniji v letih 1941—1945 glej mojo razpravo s tem naslovom.

2 Denkschrift über die Wege, die besetzten Gebiete Kärntens kulturell und völkisch in den Altgau Kärnten und das Reich einzugliedern. Deutsches Zentralarchiv Potsdam (krajšam: DZA Potsdam), fond Reichsministerium für Wissenschaft, Erziehung und Volksbildung (krajšam: RMWEV), Bd. WE 2939/41. Kopije te spomenice in tudi drugih dokumentov iz fonda nacističnega ministrstva za znanost, vzgojo in ljudsko izobrazbo, ki jih navajam v tem članku, hrani arhiv Inštituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani. Posredoval mu jih je dokumentacijski arhiv avstrijskega odporniškega gibanja na Dunaju leta 1967. V svoji razpravi, omenjeni v opombi št. 1 tega članka, tega gradiva še nisem mogel upoštevati.

Športni vestnik

OLIMPIJA—SAK 3:2

Na stranskem igrišču centralnega štadiona za Bežigradom v Ljubljani sta se minulo nedeljo pomerili v prijateljski nogometni tekmi Olimpija iz Ljubljane (z mladinskim moštvom) in koroški slovenski nogometni klub SAK. Igrišče, ki je bilo popolnoma prekrito s snegom, ni dopuščalo zadovoljive igre. Po začetnih težavah koroškega moštva, ki je bilo ob polčasu že s tremi goli v ozadju, je SAK le še uspelo zadeti dva gola. Prijateljska tekma se je končala 3:2 za Olimpijo. Kljub slabemu vremenu se je znašlo okoli nogometnega igrišča približno 150 gledalcev, ki so hoteli spoznati koroškega jesenskega šampiona 2. razreda D. Med gledalci pa se je znašla tudi skupina Koroščev, ki se je na to tekmo pripeljala z avtobusom.

Prvi gol za Olimpijo je padel zelo srečno, saj so domačini strelili enajstmetrovko, ko je koroški branilec napravil prekršek. Po treh golih v prvem polčasu pa so domačini popustili. Svojega najboljšega igralca so imeli na levem krilu. V drugem polčasu je olepšal rezultat z dvema goloma Folti Waldhauser.

Pred tekmo sta si moštvi izmenjali zastavice klubov, kontakt med igralci obeh moštev pa se je nadaljeval tudi po tekmi. Nogometaši in navijači SAK so imeli tudi možnost, da si ogledajo svoje vzore v tekmi med Olimpijo in Partizanom. Tekma je bila zelo hitra in napeta. Kljub zasnženemu igrišču so padli izvrstni goli. Zmagala je Olimpija z rezultatom 3:1 (1:0) in se s tem vsaj trenutno rešila nevarnosti izpada iz zvezne lige.

ŠT. JANŽ V ROŽU JESENSKI PRVAK

Prvič po ustanovitvi športnega društva v Št. Janžu pred 11 leti je nogometnemu moštvu uspelo letos doseči prvo mesto jesenskega nogometnega prvenstva v 2. razredu B. Jesensko prvenstvo je nogometno moštvo odločilo v svoj prid kar s štirimi točkami prednosti, kar je med vsemi koroškimi prvaki drugega razreda največji naskok. V zadnji tekmi je Št. Janž premagal mlado moštvo iz Bilčovsa s 7:0 in s tem izboljšal razmerje golov na 40:14.

Najuspešnejši strelec jesenskega prvenstva je bil z 12 zadetki Hanzi Pscheider. Pa ne samo napadalce, ampak tudi obrambo lahko štejemo med najboljše dele vseh drugih razredov. V svojih vrstah ima nogometno moštvo tudi najboljšega vratarja skupine B. Po enajstih letih sodelovanja v prvenstvenih tekmah Koroške nogometne zveze lahko trdimo, da je sedanje moštvo najbolj konstantno od vseh poprej. Izmed 12 prvenstvenih tekem jesenskega prvenstva je šentjanško moštvo odločilo zase kar 11, eno pa je nesrečno zgubilo.

Ob uspehu nogometnega moštva v Št. Janžu pa je treba omeniti tudi med Slovenci dobro znanega vodjo te sekcije Mihija Hafnerja, ki dela na tem področju neumorljivo že skozi vsa leta. Kakor vsem nogometnim društvom na Koroškem, tako povzročajo posebne težave tudi Št. Janžu (ki je bil nekdaj vključen v Slovensko fizkulturno zvezo) finančne zadeve. Športno društvo Št. Janž zato od svojih dobrotnikov pričakuje, da ga podpro v nadaljnjem športnem udejstvovanju.

KRATKE VESTI

Dne 10. decembra 1971 bo v dunajski mestni hali profesionalna boksarska prireditev. V glavnem boju večera si bosta stala nasproti Turek Kemal Kamaci in Italijan Serafino Luccherini. Kamaci se je ta teden vrnil iz New Yorka, kjer se je pripravljal za dvoboj. V okviru te prireditve se bosta pomerila tudi avstrijska profesionalca Helmut Stari in Stefan Kolbi. Kemal Kamaci in Serafino Luccherini se bosta pomerila v kategoriji welter. Ni dosti manjkalo, da bi arganizatorji tega boksarskega mitinga dobili tudi boj, v katerem bi nastopal nekdanji svetovni prvak težke kategorije Cassius Clay.

Letošnje avstrijsko prvenstvo v zvezni ligi je končano. Kot najboljše jesensko nogometno moštvo se je izkazalo moštvo Swarovski-Innsbruck, ki je osvojilo iz 14 tekem 20 točk in razmerje golov 27:9. Drugo mesto zavzema moštvo Austria Salzburg pred novincem Alpine Donawitz. Tradicionalni dunajski klubi z jesensko sezono ne morejo biti zadovoljni, saj zaseda kot najboljše moštvo Rapid šele četrto mesto; Austria, Vienna in Sportklub pa zasedajo mesta 5, 9 in 10. Koroška moštva v najvišji ligi niso zastopana, saj se Radenthein in celovška Austria nista mogla uveljaviti.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila: 5.00 — 6.30 — 8.00 — 10.00 — 13.00 17.00 — 19.00 — 20.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje: (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 5.05 Ljudske viže — 5.30 Kmetijska oddaja — 5.33 Ljudske viže — 5.40 Jutranja opažanja — 5.43 Pisane jutranje melodije — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.35 Glasba in dobri nasveti — 6.45 Deželni razgled — 7.00 Glasbeni mozaik — 7.45 Lokalna poročila — 8.05 Godba na pihala — 8.15 Oddaja za ženo — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 10.05 Operetni koncert — 11.25 Oddaja za podeželje — 11.45 Za avtomobiliste — 13.05 Deželni razgledi — 13.30 Glasba po kosilu — 13.45 Slovenska oddaja — 15.30 Še vedno priljubljeno — 16.15 Ženska oddaja — 18.10 Odmev časa — 18.40 Šport — 18.45 Note in beležke — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda — 19.05 Zabeležite si — 19.35 Melodija in ritem — 20.05 Deželna poročila — 22.10 Šport iz vsega sveta.

Sobota, 4. 12.: 5.05 Veselo zaigrano — 7.55 Naš hišni vrt — 8.07 Zveneč jutranji pozdrav — 10.00 „Happy Bavaria" — 11.00 Naša lepa domovina — 13.50 Za zbiralce znamk — 14.00 Zabavni koncert — 15.30 Voščila — 17.10 Glasbena oddaja — 18.00 Mala solistična parada — 18.40 Umetnostna in kulturna kritika — 19.40 Melodija in ritem — 20.10 Spored v orehovi lupini — 22.22 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 5. 12.: 6.10 Igra na orgle — 6.35 Ljudska glasba iz Štajerske — 7.35 Veselo in poskočno — 8.05 Zveneč jutranji pozdrav — 8.15 Kaj je novega — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 12.55 Mednarodne smučarske tekme — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 16.00 Otroška oddaja — 16.30 Dunajska glasba — 17.05 Skozi advent — 18.00 Majhen večerni koncert — 18.30 Pogovor o umetnosti — 18.45 Zborovsko petje — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Govori deželni glavar Sima — 19.40 Deželni razgledi — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zveneča Avstrija.

Ponedeljek, 6. 12.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Trgovci spreminjajo svet — 10.15 Severna Afrika in Sahara — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Knjižni kotiček — 14.45 Koroško pesništvo — 15.00 Komorna glasba — 16.15 Za ženo: Pogovor z otrokom — 16.30 Otroška oddaja — 18.00 Oddaja kmetijske zbornice — 18.45 Note in beležke — 19.15 In ljudje so tako prijetni — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 Radijska igra — 22.55 Glasbena oddaja.

Torek, 7. 12.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Pripovedke iz vsega sveta — 9.30 Dežela ob Dravi — 10.15 Nihče več ne pozna njihovih imen — 10.30 Veselje ob knjigah — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Mladinska oddaja — 14.45 Pogovor o znanstvenih knjigah — 15.00 Povsod zvonijo zvonovi — 16.15 Za ženo: Pogovor z otrokom — 16.30 Lovska latovščina — 18.00 Oddaja sindikalne zveze — 18.45 Note in beležke — 19.15 In kaj pravite vi? — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 Orkestrski koncert — 21.30 Visokokaratno iz komedijantskega sveta.

Sreda, 8. 12.: 6.10 Igra na orgle — 6.35 Ljudska glasba — 7.35 Pestro pomešano — 8.05 Zveneč jutranji pozdrav — 8.15 Peter Alexander predstavlja specialitete — 9.00 Biseri lahke glasbe — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.45 Iz domovine — 15.00 Voščila — 16.00 Otroška oddaja — 16.30 Dunajska glasba — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Kulturne nagrade Koroške — 19.00 Šport — 19.30 Deželni razgledi — 20.10 Domovina Avstrija — 21.00 Za prijatelja planin — 21.15 Zveneč filmski obzornik.

Četrtek, 9. 12.: 5.05 Ljudske viže — 8.55 Mednarodne smučarske tekme — 9.30 Glasbena oddaja — 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Zgodovinski profil Avstrije — 11.00 Ljudska glasba — 13.25 Mednarodne smučarske tekme — 14.45 Zabeleženo na koroških cestah — 16.15 Za ženo: Pogovor z otrokom — 16.30 Pravljice iz vsega sveta — 17.10 Operetne melodije — 17.50 Odškodninsko pravo — 18.00 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 18.45 Note in beležke — 19.15 Na obisku pri koroških zborih — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 Zima v hiši in na posestvu — 20.55 Leto se poslavlja — 21.15 Iz domačega glasbenega ustvarjanja.

Petek, 10. 12.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Viharji nad Deželo rumene zemlje — 9.30 Klavirska glasba — 10.30 Spoznanje ali zmota — 11.00 Ljudska glasba — 14.45 Koroški avtorji: Volkmar Haselbach — 15.00 Zborovska glasba Gallusa in Venose — 16.15 Žena v kmetijstvu — 16.45 Šolski zbor — 17.10 Glasba za konec tedna — 18.00 Oddaja delavske zbornice — 18.45 Note in beležke — 19.15 Veselo in zabavno — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 Zveneča alpska dežela — 21.10 Ljudstvo in domovina: Od Alp do Jadrana — 22.22 Okretnica jugovzhod.

Slovenske oddaje

Sobota, 4. 12.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 5. 12.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 6. 12.: 13.45 Informacije — Bajtarska princesa, igrajo gojenke gospodinjske šole v Št. Rupertu pri Velikovcu.

Torek, 7. 12.: 13.45 Informacije — Iz ljudstva za ljudstvo.

Sreda, 8. 12.: 7.00 Reportaža o blagoslovitvi slovenske kapele v Washingtonu.

Četrtek, 9. 12.: 14.00 Informacije — Koroška sinoda — Glasbena oddaja.

Petek, 10. 12.: 13.45 Informacije — Lev Detela: Marijin mojster.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30 — 5.00 — 7.00 — 8.00 — 9.00 — 11.00 — 12.00 — 13.00 — 14.00 — 17.00 — 18.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.30 Dobro jutro — 5.30 Danes za vas — 5.45 Informativna oddaja — 6.00 Jutranja kronika — 6.30 Informativna oddaja — 7.25 Pregled sporeda — 7.45 Informativna oddaja — 10.00 Danes popoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Dogodki in odmevi — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč otroci — 19.10 Obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 4. 12.: 6.50 Beseda na današnji dan — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Pihalni orkester RTV Ljubljana — 12.10 Iz ruske simfonične zakladnice — 12.40 Po domače — 14.10 Sobotno popoldne za mladi svet — 15.40 Pojo naši operni pevci — 16.45 S knjižnega trga — 17.10 Gremo v kino — 17.50 Z ansamblom Francija Puharja — 18.15 Iz operetnega sveta — 18.50 Pogovor s poslušalci — 20.00 Mladinski radijski klub — 21.30 Zabavna radijska igra — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 5. 12.: 6.00 Dobro jutro — 6.50 Danes za vas — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 11.20 Voščila — 13.15 Nedeljsko športno popoldne — 15.20 Z domačimi ansambli — 15.30 Nedeljska reportaža — 16.00 Vesele melodije — 16.30 Humoreska tedna — 16.50 Klavir v ritmu — 17.05 V svetu opernih melodij — 17.30 Radijska igra — 18.43 Slovenska lahka orkestralna glasba — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 22.20 Zaplešite z nami — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 6. 12.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Cicibanov svet — 9.40 Z velikimi zabavnimi orkestri — 12.10 Iz romunske simfonične literature — 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru — 14.10 Iz zborovske zakladnice Antonina Dvoraka in Pavla Križkovskega — 14.35 Voščila — 15.40 Lepe melodije — 16.40 Z orkestrom Vieroslav Matušik — 17.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne — 18.15 Ob lahki glasbi — 20.00 Puccini: Tosca, radijska priredba opere — 22.15 Za ljubitelje jazza — 23.15 Slovenski ansambli in pevci zabavne glasbe.

Torek, 7. 12.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Operna matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Slovenske narodne pojeta Danica Filipič in Greta Ložar — 12.10 Slovenski samospevi — 12.40 Vedri zvoki z domačimi ansambli — 14.10 Glasbena tribuna mladih — 14.30 Z ansamblom Silva Štingla — 14.40 Mladinska oddaja — 15.40 Mezzosopranistka Anica Pusarjeva — 17.10 Popoldanski simfonični koncert — 18.15 V torek nasvidenje — 18.45 Družba in čas: Razvoj naše ustavnosti — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Friedrich Dürrenmatt: Stranitzky in narodni junak, radijska igra — 21.34 Koncert lahke glasbe — 22.15 Večer Felixa Mendelssohna in Roberta Schumanna — 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

Sreda, 8. 12.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.25 Vedno lepe melodije — 9.40 Iz glasbenih šol — 12.10 Iz opere „Podeželski filozof" — 12.40 Od vasi do vasi z domačimi vižami — 14.10 Mešani zbor iz Brij na Vipavskem in ženski zbor iz Postojne — 14.35 Voščila — 15.40 Iz opusa Maurica Ravela — 16.40 Z orkestrom berlinskih simfonikov — 17.10 Jezikovni pogovori — 17.25 Naša glasbena galerija — 18.15 Popevke s slovenskih festivalov — 18.40 Naš razgovor — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana — 22.15 Plesni orkester RTV Ljubljana igra jazz — 23.05 A. Solženicin: Drobne zgodbe — 23.15 Slovenski pevci zabavne glasbe.

Četrtek, 9. 12.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Operna matineja — 9.05 Skladbe z ljudskimi plesnimi motivi — 9.35 Dalmatinske narodne v raznih izvedbah — 12.10 Iz Poličeve opere „Deseti brat" — 12.40 Pihalne godbe — 14.10 Pesem iz mladih grl — 14,30 Z ansamblom Jožeta Kampiča — 14.45 Med šolo, družino in delom — 15.40 Igra mariborski Collegium musicum — 17.10 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Godala v ritmu — 18.45 Kulturna kronika — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Japonska lirika — 22.15 Partiture Oliviera Massiaena — 23.15 Iz albuma izvajalcev jazza — 23.40 Popevke na tekočem traku.

Petek, 10. 12.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Od melodije do melodije — 12.10 Iz Dvorakovih „Slovanskih plesov" — 12.40 Z godci in pevci čez polja in potoke — 14.10 Kaj vam pripoveduje glasba — 14.35 Voščila — 15.30 Napotki za turiste — 15.40 Lahka glasba slovenskih avtorjev — 17.10 Človek in zdravje — 17.20 Operni koncert — 18.50 Ogledalo našega časa — 20.00 Slovenski zbori tekmujejo — 20.30 „Top-pops 13" — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Jazz pred polnočjo.

ANTONIČ

NA REKI PRI ŠT. JAKOBU V ROŽU

išče

- **SERVIRKO, izredno dobra plača (po dogovoru)**
- **VAJENCA ali VAJENKO za trgovino**

Tel. štev. (0-42-53) 241

Avstrija 1

Sobota, 4. 12.: 15.45 Jazz Universal — 16.30 Za otroke — 17.00 Pika Nogavička — 17.30 Za družino — 18.00 Tedenski obzornik — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Aktualna kultura — 18.50 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Nož — 21.25 Šport — 21.55 Čas v sliki — 22.10 Rdeči lasje, predrzne ustnice, film.

Nedelja, 5. 12.: 12.55 Mednarodne smučarske tekme — 16.10 Za otroke — 16.35 Daktari — 17.25 Kontakt — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Kdo ve več — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Šport — 20.05 Adventski pogovor — 20.15 Morski volk — 21.45 Dunajski filharmoniki na vaji in koncertu — 23.10 Čas v sliki.

Ponedeljek, 6. 12.: 18.00 Aktualno znanje — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 18.50 Pogled v zgodovino filma — 19.15 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Priljubljene melodije — 21.15 Poštni predal 7000 — 21.30 Prometna vzgoja — 22.30 Čas v sliki.

Torek, 7. 12.: 18.00 Tečaj angleščine — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Aktualna kultura — 18.50 Zahodno od Santa Fe — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Srečanje z živaljo in človekom — 21.00 Usoda na reki Olangi, pustolovski film — 22.35 Čas v sliki in oddaja iz parlamenta.

Sreda, 8. 12.: 16.25 Za otroke: Stara ura — 17.10 V deželi Laponcev — 17.40 Dvoboj v vlaku — 18.05 Otrokom za lahko noč — 18.10 Veselje ob glasbi — 18.30 Oknar: Južnotirolski ljudski običaji — 19.00 Adventski pogovor — 19.25 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.05 Šport — 20.15 Koncert, veseloigra — 22.20 Čas v sliki.

Četrtek, 9. 12.: 10.00 Kaj morem postati — 10.30 Obiščemo razstavo — 11.00 To je Pariz — 11.30 Kibernetika: Kaj je informacija? — 12.00 Fizika za vsakogar — 18.00 Tečaj italijanščine — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Športni mozaik — 18.50 Primer iz soseščine — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Mož v kačji koži, film — 22.10 Čas v sliki in oddaja iz parlamenta.

Petek, 10. 12.: 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Zvok iz človekove roke — 11.00 Survival — 11.50 Frančišek, božji slepar — 18.00 Novosti iz kmetijstva — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Slike iz Avstrije — 18.41 Oddaja združenja industrialcev — 18.50 Kamor nas veter potegne — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Akti XY — 21.15 Aktualno dogajanje — 22.15 Čas v sliki in oddaja iz parlamenta.

Avstrija 2

Sobota, 4. 12.: 18.30 Panorama — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Stava, jugoslovanski film — 21.30 Telereprize.

Nedelja, 5. 12.: 18.30 Iz moje knjižnice — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Pod drobnogledom — 20.00 Smučarska gimnastika — 20.15 Kako sem postal črnec, film — 22.00 Telereprize.

Ponedeljek, 6. 12.: 18.30 Kaj morem postati — 19.00 Spor in sprememba — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Bančni ropar, kriminalni film — 21.15 Mornar na konju, življenje Jacka Landona — 22.10 Telereprize.

Torek, 7. 12.: 18.30 Fizika za vsakogar — 19.00 Neznani „Jaz" — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Neka Dulcineja, komedija — 21.40 Telereprize.

Sreda, 8. 12.: 18.30 Tom-Jones-Show — 19.30 Čas v sliki — 20.05 Šport — 20.15 Frančišek, božji slepar, film — 21.40 Čas v sliki.

Četrtek, 9. 12.: 18.30 Zvok iz človekove roke — 19.00 Kontakt — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Večer pri bolgarski televiziji — 21.35 Na vsakem kilometrskem kamnu — 22.05 Kronika mesta, dokumentarni film o Melniku — 22.35 Telereprize.

Petek, 10. 12.: 18.30 Obiščemo razstavo — 19.00 To je Pariz — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Napotki za konec tedna — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja — 20.15 Jimmy and the desperate Woman, TV-igra v angleščini — 21.15 Ponovitev po želji.

Jugoslavija

Sobota, 4. 12.: 9.35 Šolska oddaja — 16.30 Košarka — 18.00 Po domače — 18.15 Obzornik — 18.30 Mali vitez — 19.20 Mozaik — 19.25 Kažipot — 20.00 Dnevnik — 20.35 Stravinski-Bejart: Posvetitev pomladi — 21.25 Filmska burleska — 21.45 Oddelek S — 22.35 Poročila.

Nedelja, 5. 12.: 8.55 Madžarski pregled — 9.30 Po domače — 9.35 Kmetijski razgledi — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Mozaik — 10.50 Otroška matineja — 12.00 Mestece Peyton — 12.55 Mednarodne smučarske tekme — 15.25 Hokej na ledu — 17.55 Hiša na vodi, ameriški film — 20.00 Dnevnik — 20.35 Boltove zgode in nezgode — 21.25 Videofon — 21.40 Športni pregled — 22.10 Poročila.

Ponedeljek, 6. 12.: 9.05 Odprta univerza — 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 Šolska oddaja — 16.40 Madžarski pregled — 17.45 Kljukčeve dogodivščine — 18.15 Obzornik — 18.30 S kamero po svetu: Vsakdanja Kitajska — 19.00 Mozaik — 19.05 Mladi za mlade — 20.00 Dnevnik — 20.35 Ječa, drama — 21.30 Kulturne diagonale — 22.10 Poročila.

Torek, 7. 12.: 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 Šolska oddaja — 15.50 Vrtec — 17.40 Snežna kraljica — 17.55 Risanke — 18.20 Obzornik — 18.35 Srečanje v studiu 14 — 19.00 Mozaik — 19.05 Duševno bolni nekdaj in danes — 19.25 Sodobno gospodarstvo — 20.00 Dnevnik — 20.35 Razkošje v travi, ameriški film — 22.35 Ive Šubic — 22.50 Poročila.

Sreda, 8. 12.: 8.15 Šolska oddaja — 17.05 Madžarski pregled — 17.50 Doktor Dolittle — 18.15 Obzornik — 18.30 Zabavna glasba — 19.00 Mozaik — 19.05 Od filma do filma — 19.20 Po sledeh napredka — 20.00 Dnevnik — 20.35 Dostojevski-Pirjevec: Sreča v nesreči, drama — 22.50 Poročila.

Četrtek, 9. 12.: 9.35 Šolska oddaja — 14.40 Šolska oddaja — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 16.45 Madžarski pregled — 17.45 Veseli tobogan — 18.15 Obzornik — 18.30 Svet v katerem živimo — 19.00 Mozaik — 19.05 Enkrat v tednu — 19.20 Vse življenje v letu dni — 20.00 Dnevnik — 20.35 Četrtkovi razgledi — 21.35 Napravite mi to deželo spet nemško — 22.35 Simfonični orkester RTV — 22.55 Poročila.

Petek, 10. 12.: 9.30 Šolska oddaja — 14.40 Šolska oddaja — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 16.40 Madžarski pregled — 17.45 Naočnik in očalnik — 18.15 Obzornik — 18.30 Jazz — 19.00 Mestece Peyton — 20.00 Dnevnik — 20.35 Rebecca, film — 22.15 Zabavno glasbena oddaja — 22.35 Poročila.

Sejem plemenske živine

Zveza rejcev pincgavskega goveda za Koroško in Vzhodno Tirolsko prireja svoj zadnji letošnji sejem plemenske živine v torek 7. decembra s pričetkom ob 9.30 uri v Trgu (Feldkirchen). Za sejem je prijavljenih 25 bikov ter 40 krav in telic.